

KURIER WILEŃSKI

DZIENNIK NIEZALEŻNY

Rok założenia 1840

nr 152 (13186)

Czwartek, 7 sierpnia 1997 r.

cena 1Lt

Współpraca

Polskę interesuje litewska energetyka i nie tylko...

Jak już informowaliśmy, na Litwie z oficjalną wizytą bawi minister gospodarki RP Wiesław Kaczmarek. Wraz z nim przybyli: dyrektor generalny Ministerstwa Gospodarki RP Marek Grabarek, pomocnik ministra gospodarki Kamila Geryn, dyrektor Centrum Studium Państw Wschodnich Marek Karp oraz starszy specjalista Ministerstwa Gospodarki Polski Weronika Mikołajczuk.

W. Kaczmarek spotkał się wczoraj z ministrem gospodarki Litwy Vincasem Babilusem, przewodniczącym sejmowego komitetu ekonomiki Albertasem Szimenasem. Dziś W. Kaczmarek spotka się z premierem RL G. Vagnoriusiem i odwiedzi Wileńską Elektrownię Ciepłą. Również wczoraj odbyła się konferencja prasowa obu ministrów gospodarki Wiesława Kaczmarka i Vincasa Babilusa, w której również uczestniczyli ambasador RP w Wilnie Eufemia Teichmann i radca handlowy Andrzej Perlik. Tak się złożyło, że konferencja miała charakter wywiadu, a pytania były skierowane głównie do ministra gospodarki RP Wiesława Kaczmarka.

- Panie Ministrze, jaki jest podstawowy cel pańskiej wizyty na Li-

twie? Jakie najważniejsze sprawy tutaj po poruszacie?

- Z ministrem panem Babilusem mamy zamiar omówić sprawę dotyczącą dalszej współpracy i przede wszystkim liberalizacji umowy o wolnym handlu. Polskę interesuje także dziedzina energetyczna, współpraca z bankami Litwy oraz przyszłe wstąpienie Litwy do CEFTA. Działająca dotąd umowa o wolnym handlu między Polską i Litwą przewiduje wiele ograniczeń w takich np. dziedzinach, jak handel artykułami przemysłowymi. Należy znieść te ograniczenia, gdyż nie służą one żadnej ze stron. Obie strony przewidują także obniżenie podatku celnego na artykuły wyprodukowane w Polsce i na Litwie. W tym to właśnie celu po stronie litewskiej i polskiej będą zorganizowane specjalne grupy konsultacyjne, które jeszcze w tym roku rozpoczną prace nad liberalizacją umowy o wolnym handlu, a także w dziedzinie obniżenia taryf celnych.

- Jakie są konkretne perspektywy współpracy, jeśli chodzi o energetykę?

- Chodzi głównie o linię energetyczną, którą Litwa chce zbudować

Podczas konferencji prasowej (od lewej): minister gospodarki RP Wiesław Kaczmarek, ambasador RP w Wilnie Eufemia Teichmann oraz minister gospodarki RL Vincas Babilus. Fot. Marian Paluszkievicz

w stronę Zachodu. Polska byłaby tu krajem tranzytowym, gdyż już od kilku lat należy do energetycznego systemu Unii Europejskiej. Praktyczny program budowy linii energetycznej jest już prawie opracowany: omówiono problemy techniczne, finansowe, przewidziano też harmonogram prac. Podstawowym zadaniem jest obecnie

znalezienie inwestora. Polskę interesują możliwości kupowania energii elektrycznej Litwy, a także reorganizacja systemu energetycznego i związane z tym problemy. Chcemy wymienić doświadczenia, czegoś nauczyć się od sąsiadów.

(Dokończenie na str. 2)

POLSKIE LINIE LOTNICZE - POLISH AIRLINES

Dogodne połączenia z Wilna przez Warszawę do:

Aten,
New Yorku,
Chicago,
Los Angeles,
Pekinu,
Istambułu,
Tel Awiwu.

Wilno, tel. 26-08-19.

ZNAD WILNI 78.34.106.93 FM

DZIAŁ REKLAMY
TEL./FAX (22) 429465

Międzynarodowy festiwal imprez ulicy

Dni Wilna - 97

Cztery dni w naszym mieście przebiegać będą najróżnorodniejsze imprezy w ramach tradycyjnych już „Dni Wilna”. Pisze cztery, chociaż właściwie doliczyć również można dzisiaj piąty, gdyż już wczoraj w restauracji „Vasaros festivalis” odbyło się kilka koncertów w ramach tego szeroko zakrojonego przedsięwzięcia, które swym zasięgiem objmie dołowo całe Wilno. Sceną będą nie tylko pałace, galerie, ale przede wszystkim plac, skwery, podwórza i ulice. Śwój udział w festiwalu zgłoszyły zespoły z Moskwy, Mińska, Archangielska, Grodna, Petersburga, Francji, Polski. Postaramy się co najmniej podawać kalendarium imprez odbywających się w stolicy (przynajmniej wszystkie bezpłatne), żeby Czytelnicy mogli wybrać najbardziej sobie odpowiadające. A więc 7 sierpnia, czwartek. O godzinie 15.00 imprezy odbędą się na dwóch scenach - w Parku Serejskim i na Placu Ratu-

szowym. W Parku Serejskim wystąpi teatr stołeczny „Raganiuke”. Natomiast o godzinie 16.00 na tej scenie zaprezentuje się teatr „Lau-myczia”. A pół godziny później, czyli o 16.30, będziemy podziwiać mistrzostwo barda z Paryża Andre Dumas, którego mieliśmy okazję oklaskiwać już w roku ubiegłym na analogicznej imprezie. Andre Dumas przywozi tym razem swą nową pieśń „Dzień dobry, Litwo!”. O godzinie 19.00 przy wejściu do Parku Serejskiego spotka się z teatrem z Moskwy „Pietruszka”. Kilka słów o nim. Pomysł założenia teatru, który odrodziłby dawną rosyjską jarmarcznicą komedię, zrodził się w 1988 roku u Andrieja Szawela oraz Walentyny Smirnowej. Pierwszy występ odbył się w 1990 roku. Od tego czasu kolektyw miał około 700 występów nie tylko w Rosji, ale też w wielu krajach Europy. W repertuarze „Pietruszki” - czastuszki, pamflet polityczny

oraz anegdota dnia codziennego. „Teatr małych form” z Mińska wystąpi tu godzinę później. Historia tego teatru jest nieco starsza, sięga roku 1981. W repertuarze zespołu, którym kieruje Tatjana Szostak, satyryczne miniaturowe bajki dla dorosłych, jak też muzyczne bajki dla dzieci. Ostatnim zespołem, który na tej scenie wystąpi w tym dniu będzie trupa pantomimy z Wilna. Prezentacji się teraz na inną scenę pod otwartym niebem, czyli na Plac Ratuszowy, gdzie o godzinie 15.00 wystąpią goście z Archangielska - młodzieżowy teatr - studium. Założyciel teatru Wiktor Panow od samego początku (rok 1975) stara się zapoznać widza z unikalną sztuką północnej Rosji, odrodzić tradycje rosyjskich skomorochów. Kolektyw brał udział w festiwalach na Malcie, w Polsce, Francji, Anglii. Do Wilna przybył pierwszy raz.

(Dokończenie na str. 3)

Balony nad Wilnem

W środę wczesnym rankiem w Wilnie rozpoczęły się V Mistrzostwa Litwy w Baloniarstwie oraz Międzynarodowe Święto Baloniarzy „EuroCentras” z udziałem 20 załóg z Litwy, Niemiec, Belgii i Węgier. Otwarcie imprezy nastąpiło we wtorek wieczorem w wileńskiej bazie „Trinapolis”, gdzie zamieszkałi wszyscy jego uczestnicy.

Wcześniej na brzegu Wilii w pobliżu Białego Mostu kilku pilotów napelnili swoje balony, ale zawody nie odbyły się, gdyż prognoza pogody zapowiadała silny wiatr. Jeśli dopisze pogoda, piloci zamierzają latać codziennie do niedzieli o godz. 6.30 rano i 18.00 - wieczorem.

Fot. Marian Paluszkievicz

Szanowny Czytelniku!

Do 18 sierpnia br. trwa prenumerata „Kuriera Wileńskiego” na wrzesień 1997 r. Chcesz wygrać KOLOROWY TELEWIZOR SZILELIS 37T555 na podzespólach PHILIPSA (cena 929 Lt, gwarancja na 2 lata) - zaprenumeruj na pocztę codzienne wydanie „Kuriera Wileńskiego” (indeks 0044 lub 0155) na wrzesień br.

Kurierem

● Grupa byłych więźniów politycznych prosi prezydenta Litwy Algirdasa Brazauskasa, aby raz jeszcze zastanowił się nad swą decyzją i mimo wszystko zdecydował się na trudny, ale bardzo potrzebny krok historyczny - zgłoszenie swej kandydatury podczas wyborów prezydenta Litwy.

Wycofanie się A. Brazauskasa z życia Państwa Litewskiego i działalności politycznej może, w ich przekonaniu, bardzo boleśnie odbić się na naszym narodzie. Autorzy odezwy twierdzą, że nowa kadencja prezydenta stworzyłaby obecnie przywódce kraju większą możliwość realizacji jego planów. Grupa byłych więźniów politycznych jest przekonana, że A. Brazauskas spotkałby się z jeszcze większą aprobata mieszkańców Litwy.

● Prezydent Litwy Algirdas Brazauskas zlecił instytucjom prawoznawczym dogłębne zbadanie faktu zbezczeszczenia pamięci Żydów litewskich. Na cmentarzu wileńskim na Śniłkowskich został wysmarowany pomnik wybitnego myśliciela - wileńskiego Gaona Eljahu.

W informacji rzecznika prasowego prezydenta powiedziane jest, że przywódca kraju potępia ten hańbny czyn, godzący w prestiż funkcjonarstwa. Wezwał także funkcjonariuszy do zastosowania środków ochrony spuścizny kulturowej Żydów.

Wileński Gaon Eljahu (1720-1797) jest dobrze znany w całym świecie żydowskim. Zasnął z badań Talmudu. Gaon pozostawił również dzieła z zakresu astronomii, trygonometrii, gramatyki języka hebrajskiego i innych dziedzin nauki.

● Wśród prezydent Algirdas Brazauskas zakończył przeszło trzytygodniowy urlop i powrócił do pracy.

Od 13 lipca A. Brazauskas wycofał się w Nidzie, w willi „Ruta”. Podczas urlopu kilkakrotnie odwiedził Klajpedę i Polagę.

Wśród po przybyciu do Wilna, prezydent A. Brazauskas udał się do sali Literackiej Akademii Nauk, aby uczcić pamięć tragicznie zmarłego akademika Algirdasa Žukauskasa.

● Pod koniec sierpnia lub na początku września oficjalnie ogłosi się, kto zostanie szefem sztabu wyborczego Vytautas Landsbergisa - kandydata na prezydenta z ramienia rządzącego Związku Ojczyzny (Konservatywistów Litewskich). Najprawdopodobniej będzie nim obecny minister łączności i informatyki Rimantas Pleikys.

Wśród w wywiadzie dla radia „Radiocentras” R. Pleikys powiedział, że zaproszono mu obowiązki szefa sztabu wyborczego, ale decyzja w tej kwestii nie została jeszcze podjęta. Zdaniem ministra, ostatecznemu podjęciu takiej decyzji przeszkadzają pewne bariery organizacyjne.

R. Pleikys ubiegłej jesieni kierował sztabem konserwatywistów w kampanii wyborczej do Sejmu.

● Przewodniczący Sejmu litewskiego Vytautas Landsbergis w środę przedłużył swój urlop i do 16 sierpnia będzie wypoczywał w ośrodku turystyczno-rekreacyjnym Aukštočio Parku Narodowego nad jeziorem Lusiał.

W następnym tygodniu przewodniczący Sejmu spotka się z pracownikami spółki „Biruz pienas”, odwiedzi Krenkėnawę i Piwoszuny.

Do pracy V. Landsbergis powróci 16 sierpnia.

● W poniedziałek bank „Hermitis” dokonał oficjalnej promocji filii antokolskiej. Jest to już druga wileńska filia banku. Zlecono jej nowy rodzaj pożyczek bankowych - kredyty na kupno mebli na raty. Z tej nowości skorzystało już 23 wilan. W filii antokolskiej wdrożono system komputerowy, umożliwiający operatywno wykonywanie operacji bankowych oraz ich kontrolę.

Polskę interesuje litewska energetyka i nie tylko...

(Dokończenie ze str. 1)
- Jakże jeszcze towary litewskie interesują Polaków?

- Towary włókienniczo-odzieżowe, chemiczne, niektóre artykuły spożywcze, sprzęt gospodarstwa domowego, przerobka ropy naftowej. Przewiduje się, że w tym roku obroty handlowe między Polską i Litwą zamkną się kwotą 400 mln USD (w ubiegłym roku - 340 mln USD).

- Panie ministrze, czy da się już oszacować straty związane z powodzią i czy rząd polski zrobił wszystko, by na początku maksymalnie zapobiec katastrofie?

- Strat jeszcze nie sposób ocenić, są one ogromne. Z 2,5 tys. gmin, powódź dotknęła 630. Zalano 41 tys. gospodarstw domowych, 530 tys. hektarów gruntów, na terenach zalanych zniszczono połowę wodociągów.

Czy można było temu zapobiec? Oczywiście. Nie należało przed kilkoma laty tak daleko rozbudowywać niektórych dzielnic Wrocławia, Opola itp., ale nie wówczas nie mogli przewidzieć takiej powodzi. Należało bardziej umocnić walny przeciwojewódzkie, ale również nikt nie przewidział takiego naporu wody. W Klodzku np. woda przekroczyła stan alarmowy o 12 metrów, a na Śląsku aż o 17. Rząd Niemiec miał więcej czasu, bo 2 tygodnie, na przygotowanie i też zrobili daleko nie wszystko. Żywił zaskoczył po prostu wszystkich. Generalnie rzecz biorąc, uważam, że działania rządu były właściwe i we właściwym momencie. Wielka szkoda, że wydarzyło się to przed wyborami i teraz niektóre partie robią na ludzkim nieszczęściu spekulacje polityczne. Ale to też nie nowego

i tak się często dzieje w wielu państwach.

- Co oznacza dla Polski zaproszenie do negocjacji do Unii Europejskiej?

- Przede wszystkim jest to duże uznanie dla naszej gospodarki, a także potwierdzenie słuszności naszych reform. Ale Unia Europejska, to także ciężka i wyteżona praca, szczególnie ministerstwa gospodarki. Poza tym, chyba niewiele się zmieni i myśle, że nie będziemy z kolegami z Litwy rozmawiać poprzez Brukselę.

Minister Gospodarki Polski Wiesław Kaczmarek, w imieniu społeczeństwa polskiego, serdecznie podziękował Litwie za moralne i finansowe wsparcie w tak trudnej chwili, jaką jest powódź.

Julitta TRYK

Śladami publikacji

Fundusz znaleziono, robotników nie zwolniono

Jak już informowaliśmy, 1 sierpnia robotnicy zakładu produkcji soków w Bowszach (koło Solecznik), należącego do firmy „Volto”, zorganizowali akcję protestu z powodu niewypłacenia poborów. W odpowiedzi na tę akcję dyrektor generalny Aleksander Michajłow zapowiedział, że zwolni wszystkich robotników.

Jednakże 5 sierpnia konflikt rozstrzygnięto „pokojowo”. Odebyło się zebranie zespołu, na które przybyli dyrektor generalny i przedstawiciele francuskiej firmy „Irbowo”. Firma ta zawarła umowę w sprawie zakupu litewskich soków. Na zebraniu uzgodniono harmonogram spłacania zadłużenia załóżce. Od 8 sierpnia do końca września firma ma się rozliczyć z robotnikami. Toteż następnego dnia zespół przystąpił do normalnej pracy.

Piotr RYNGIEWICZ

Rej. solecznicki

Medycy uprzedzają.

Nie przywieźcie HIV z Kaliningradu!

W obwodzie kaliningradzkim Federacji Rosyjskiej wirus nabytego braku odporności człowieka (HIV) jest bardziej rozpowszechniony niż syfisy na Litwie, twierdzą specjaliści Ministerstwa Zdrowia. Ministerstwo wydało ulotkę dla udających się do obwodu kaliningradzkiego. Przede wszystkim należy znać statystykę. Tylko w ubiegłym roku, od 28 czerwca do 19 września w Kaliningradzie liczba zakażonych HIV, według oficjalnie zarejestrowanych danych, wzrosła siedmiokrotnie. Do 10 czerwca 1997 r. nosiciele tego wirusa łącznie zarejestrowano już 1413. Najwięcej zakażonych jest w Kaliningradzie. Na 100 tys. mieszkańców średnio przypada 151,7 nosicieli HIV, którzy mogą zarazić innych. Czyli znacznie więcej w porównaniu z innymi miejscowościami Rosji. Zdaniem specjalistów, realna liczba nosicieli HIV w obwodzie kaliningradzkim jest większa od podanej, bo załownie znikoma część osób z grupy ryzyka zgłasza się na badania lekarskie.

Na Litwie nosiciele HIV, jak na razie, nie jest wielu. Duże zaniepo-

kojenie budzi syfisy. Na 100 tysięcy mieszkańców Litwy średnio na syfisy choruje 101 osób.

Lekarze po raz kolejny przypominają, że HIV bardzo szybko się szerzy wśród osób, wstrzykiujących narkotyki dożylnie. Jeśli kilka osób używa do tego celu tej samej strzykawki bądź bierze narkotyki z tego samego naczynia, możliwość zakażenia HIV jest stu procentowa.

Wszyscy wiedzą, że śmiertelnym wirusem nabytego braku odporności człowieka można się zarazić poprzez niebezpieczne kontakty płciowe. Dane ostatnich badań wykazują, że HIV, podobnie jak i syfisy, można też zarazić się poprzez oralny seks, gdyż istnieją różnice odmianny wirusa, będące w stanie zainfekować nie tylko ciało krwi - limfocyty, ale też komórki śluzówki jamy ustnej. „Wiedzieć o tym, bądźcie ostrożni, myśleć o przyszłości własnej i swoich bliskich” - głosi ulotka dla udających się do obwodu kaliningradzkiego.

(ELTA)

Z Sejmu

Krytyka nieunikniona

Przewodniczący sejmowego Komitetu ds. Zdrowia Antanas Matulius, że znowu przygotowania do reformy systemu ochrony zdrowia nie wszędzie jest jednakowo. Najgorzej przygotowane są do jej realizacji duże miasta - Wilno i Kowno a także powiaty mariampolski i olicki.

Na wczorajszej konferencji prasowej Antanas Matulius powiedział, że teoretycznie do tej reformy przygotowane są dosyć dobrze, jednak jej realizację wstrzymują niektóre za mało przygotowane samorządy - donosi ELTA.

Według Matuliusa, najbliższy kwartał będzie okresem nauki, dotyczącej tego, jak przeistoczyć się na finansowanie według zasad ubezpieczeń zdrowotnych. Będą się uczyć Kasy Chorych, instytucje zdrowotne.

Przewodniczący sejmowego Komitetu ds. Zdrowia zapowiedział też poprawki do niektórych aktów wykonawczych do ustawy o ochronie zdrowia, np. listu leków dotowanych przez państwo.

Antanas Matulius zarzucił prasie, że zbyt krótko krytykuje Ministerstwo Zdrowia. Stwierdził także, że minister Zdrowia Juozas Galdikas jest osoba wystarczająco kompetentną, chociaż ministrem niestandardowym. Według przewodniczącego Komitetu nie da się uniknąć krytyki pod adresem ministra, gdyż reformy ochrony zdrowia jest związana ze zmniejszeniem ilości łóżek i zamknięciem niektórych placówek zdrowotnych.

Poszukuję pracy...

Szukam pracy zmywaczki naczyn lub dogładania chorego. Tel. 46-65-67.

Dziewczyna (23 lata) z wyższym wykształceniem (dobra znajomość jęz. polskiego) poszukuje pracy. Tel. 56-05-30 (do godz. 14.00)

Kierowa kategorii BC z 16-letnim stażem poszukuje dowolnej pracy. Tel. 74-22-50.

Kobieta (31 lat) poszukuje dotatkowej pracy. Tel. 73-25-84.

Księgowa szuka pracy. Vilnius, tel. 77-11-54.

Zatrudnię...

Firma zatrudni spawacza i budowlanego w Rudominie i Skojdziszkach. Tel. 53-32-67.

Zatrudnię wychowawczynię dla dwóch 5-letnich dziewczynek, znających języki obce. Tel. 47-33-52, 75-25-32.

Kronika policyjna

Jak podaje dział Sztabu Informacji MSW RL, 5 sierpnia br. w kraju zanotowano 198 przestępstw, w tym: 2 obrażenia ciała, 1 gwałt, 19 chuligańskich ekscesów, 6 rabunków, 170 kradzieży. Skradziono 15 samochodów, znaleziono - 12.

Zarejestrowano 19 wypadków drogowych i 3 pożary. Znalaziono zwłoki 11 osób. Zatrzymano 64 podejrzanych o popełnienie przestępstw.

Rabunki

5 sierpnia około godz. 1 na ul. Jankauskasa w Wilnie młody człowiek pobli P. i zabrał mu 320 litów oraz dokumenty. ***

5 sierpnia o godz. 13 min. 10 na wileńskiej Lipowiec 2 zamaskowani osobnicy pobli V. zabrał 500 USD, 200 Lt, pistolet gazowy i 2 złote pierścienie. ***

5 sierpnia o godz. 17 min. 10 w windzie domu przy ul. Rinkines w Wilnie mężczyzna, grając nożem, zabrał G. 40 litów. Zatrzymano podejrzanego - A. G.

Nacjonalizm czy manewry wojskowe?

5 sierpnia o godz. 22 min. 40 na

Placu Katedralnym w Wilnie grupa młodzieży (8-10 osób) obrzuciła kamieniami i sekstrem ambasady Kazachstanu J. Toursagulowa i jego przyjaciół. Zatrzymano podejrzanych - studentów Litewskiej Akademii Wojskowej - R. Z. i A. B.

Zamiast pieniędzy

5 sierpnia około godz. 18 do KP nr 1 w Wilnie wrócił się S. i zawiadomił, że 22 lipca w jego domu zjawili się dwaj młodzi ludzie (jeden znany z widzenia) i goście rozstrząw fizyczną, zażądali 3.000 USD. Policjanci zatrzymali podejrzanych: Pawła Z. i Jewgienija M.

Kolejny gość - kolejna ofiara

Klajpedzka policja wszczęła spr-

wę karną o uszkodzeniu w ubiegłym tygodniu samochodu ambasadora Izraela w Moskwie.

3 sierpnia, na placu Rynkowym w Klajpedzie, około godz. 15, nieznaną sprawca (lub sprawcy) uszkodził zamek drzwiówek oraz stały się w ambasadorskim BMW - 735 z białoruską rejestracją. W aucie ambasadora Ben Arie Zeevo nie był zainstalowany system alarmowy.

Z samochodem nie skradziono, jednakże straty, poniesione na skutek zniszczenia, obliczono na sumę 3.200 Lt. Sprawców umyślnego uszkodzenia cudzej własności na razie nie wykryto. Nie ustalono również, czy samochód miał być okradziony, czy też uprowadzony.

Podejrzany czeka na adwokata

W ubiegłą sobotę w pobliżu leśnej drogi w rej. malackim znaleziono zwłoki znanego na Litwie i za granicą akademika, 74-letniego Algirdasa Žukauskasa. Rzeczy znajdujące się przy zmarłym nie były zabrane. Policja rej. malackiego zatrzymała mieszkańca Wilna, którego podejrze-

wa się o potrącenie samochodem naukowca, w wyniku czego A. Žukauskas zmarł. St. komisarz policji Vytautas Tamulionis powiedział dla BNS, że podejrzany Marius Kairys odmawia składania zeznań, czekając na przybycie z Wilna jego adwokata. Jeśli obrońca zatrzymanego nie przyjedzie, Kairysowi wyznaczony zostanie obrońca z urzędu.

Policjanci zatrzymali również samochód M. Kairysa, którym prawdopodobnie został śmiertelnie potrącony akademik. 29-letni podejrzany, obecnie bezrobotny, przebywa w malackim areszcie.

Okradziono prokuratora

W Wilnie zostało okradzione mieszkanie znanego prokuratora ds. spraw zorganizowanej przestępczości, Gintaras Jasaitis. Sam prokurator nie wyklucza możliwości powiązania kradzieży z jego pracą. Jednak badający sprawę policjanci trzymają się wersji, że jest to zwykła kradzież, ponieważ skradziono tylko cenne rzeczy, poza tym złodzieje bardzo się spieszyli.

Przygotowała Irena LITWIN

Uzupełnienie do artykułu, by nie miać się z prawdą

Stowarzyszenie „Rodzina Ponarska” w Gdańsku Oddział Środowiskowy „Straży Mogił Polskich na Wschodzie” we Wrocławiu prosi o zamieszczenie danych uzupełniających artykuł pt. „Pomnik Krzyż Ponarski stanął w Warszawie” autorstwa p. Jerzego Węslawskiego z dnia 11 czerwca br. w „Kurierze Wileńskim”.

Pan Węslawski, zamieszkały po wojnie w Warszawie jako osoba zaangażowana w sprawę ponarską, ponieważ jego ojciec poniósł śmierć w 1942 r. w tej podwileńskiej kaźni, został upoważniony przez nasze stowarzyszenie do załatwiania formalności, związanych z podjętą inicjatywą przez Stowarzyszenie postawienia Krzyża na Cmentarzu Wojskowym Powązki w stolicy Polski. Zajmował się on tym wraz z bardzo energiczną żoną Mariąją od 1995 r. jako przewodniczący Komitetu Budowy aż do pomysłnego skutku.

W swej dość obszernej relacji uroczystości poświęcenia Krzyża napisanej emocjonalnie ze zrozumiałych względów, nie podał on organizacji z ramienia której działał i bez autorytetu której trudno byłoby sprostać tak poważnemu zadaniu. Stowarzyszenie nasze, zrzeszające 90 członków posiada w Polsce odpowiednią rangę zabiegając od chwili powstania w 1994 r. o upamiętnienie Ponar - mało ważne kaźni zarówno Żydów jak i Polaków, zamordowanych tam za

walkę z najeźdźcami na Ziemię Wileńską w okresie II wojny światowej. Pan Węslawski w swoim artykule nie wspominał nawet o naszym stowarzyszeniu, przez które był powołany jako przewodniczący 4-osobowego Komitetu, przypisując mu całość sprawy.

Poza tym przeżycia związane z okresem poprzedzającym poświęcenie Krzyża jak i sama uroczystość były udziałem nie tylko owych czterech osób (jak pisze p. J. Węslawski), ale wszystkich oczekujących tego dnia rodzin ponarskich i ich przyjaciół w Polsce.

Trud Komitetu był ogromny i za to mu chwała, nie można jednak ograniczyć się jedynie do zawężonego spojrzenia na tak poważne przedsięwzięcie. Choćby małżonka autora była jak najbardziej przedsiębiorcza, choćby pozostałe osoby z Komitetu z p. Węslawskim na czele odznaczyły się ogromną aktywnością, należy widzieć całość sprawy w odpowiednim kontekście i nie miać się z prawdą.

Helena PASIERBSKA-WOJTOWICZ

Gdańsk, 30 lipca 1997 r.

TRWA AKCJA RADIA „ZNAD WILII” „MIESZKAŃCY LITWY - POWODZIANOM W POLSCĘ” Lista ofiarodawców

- 2386. Wiktor Daubo, Janina Jeleńska, Józef Bortkiewicz 75 Lt
- 2387. Marija Mickiewicz 5 Lt
- 2388. R. Kasperowicz 10 Lt
- 2389. J. Petkeline 10 Lt
- 2390. J. Petrusiewicz 10 Lt
- 2391. Janina Norkiewicz 30 Lt
- 2392. Dmitrij Zikunow 50 Lt
- 2393. Rodzina Kuraków 40 Lt
- 2394. Pracownicy Ambasady, BRH i Konsulatu RP w Wilnie 852,40 USD
- 2395. Genowefa i Marian Pawłowscy 40 Lt
- 2396. Renata Bujnowska 40 USD
- 2397. Krystyna Bielawska 40 Lt
- 2398. Wanda Awież 20 Lt
- 2399. Rodzina Kostyginiów 100 Lt
- 2400. Apolonia Skakowska 50 Lt
- 2401. Jadwiga Podmostko 20 Lt
- 2402. Irimina Janczewska 20 Lt
- 2403. Irena Dubako 40 Lt
- 2404. Jadwiga Wołczek 10 Lt
- 2405. Stanisława Szadzianiec 30 Lt
- 2406. Wacława Kanonowicz 25 Lt
- 2407. Helena Zacharewicz 20 Lt
- 2408. Irena Mikulewicz 15 Lt
- 2409. Laima Kondratowicz 100 Lt
- 2410. Teresa Romanowicz 10 Lt
- 2411. Janina Smuszkiewicz 10 Lt
- 2412. Halina Werykowska 10 Lt
- 2413. Janina Rynkiewicz 10 Lt
- 2414. Kazimierz Basitl z rodziną 100 Lt
- 2415. Jan Kutysz 50 Lt
- 2416. Andrzej Khunduk 100 Lt
- 2417. Wanda Szapiro 60 Lt
- 2418. Fiedosija Giertnier 50 Lt
- 2419. Rodzina Stanisława Dubowskiego 100 Lt
- 2420. Prof. Kazys Bobelis 100 USD
- 2421. Rodzina Lawińskich 50 Lt
- 2422. Wiktoria Jackiewicz 50 Lt
- 2423. Regina Pumptiene 40 Lt
- 2424. Tadeusz Antonowicz 50 Lt
- 2425. Kolektyw Banku LITIM-PEX 780 Lt
- 2426. J. Budriks 100 Lt
- 2427. D. Budrikiene 100 Lt
- 2428. H. Okūnė 100 Lt
- 2429. A. Murawjow 5 Lt
- 2430. W. Bernotas 10 Lt
- 2431. W. Tajuńskas 5 Lt
- 2432. S. Korobowas 5 Lt
- 2433. M. Klewiskins 5 Lt
- 2434. B. Arlauskienė 5 Lt
- 2435. L. Stankuniene 5 Lt
- 2436. J. Gražulys 3 Lt
- 2437. I. Zuromskienė 5 Lt
- 2438. R. Tamosaitienė 3 Lt
- 2439. D. Jarmalkowicz 2 Lt
- 2440. R. Luipkiewiczienė 5 Lt
- 2441. S. Gikis 5 Lt
- 2442. N. Markelienė 5 Lt
- 2443. D. Vildziūnas 5 Lt
- 2444. W. Biadunias 5 Lt
- 2445. G. Kotliar 2 Lt
- 2446. P. Stankus 5 Lt
- 2447. A. Stankienė 5 Lt
- 2448. J. Szurgienė 5 Lt
- 2449. G. Zwondzienskienė 5 Lt
- 2450. T. Giedraitis 2 Lt
- 2451. B. Masulitė 2 Lt
- 2452. A. Masulienė 5 Lt
- 2453. A. Pininas 5 Lt
- 2454. R. Žakienė 5 Lt
- 2455. S. Ostrowskienė 5 Lt
- 2456. A. Kwietkaišienė 5 Lt
- 2457. R. Kowaliowaite 2 Lt
- 2458. J. Masulionis 3 Lt
- 2459. S. Masulionienė 2 Lt
- 2460. L. Potecchinskaja 2 Lt
- 2461. I. Czesuniene 2 Lt
- 2462. L. Ruzickianaitė 4 Lt
- 2463. A. Petrosienė 5 Lt
- 2464. E. Serceizienė 5 Lt
- 2465. D. Bulgakowas 5 Lt
- 2466. S. Milaszienė 5 Lt
- 2467. Z. Makolienė 5 Lt
- 2468. B. Rechina 5 Lt
- 2469. J. Bacziulis 5 Lt
- 2470. S. Jodkienė 2 Lt
- 2471. R. Szlepkaitė 2 Lt
- 2472. L. Mikulienė 2 Lt
- 2473. Z. Strickienė 2 Lt
- 2474. G. Rigitulienė 2 Lt
- 2475. M. Rinalis 2 Lt
- 2476. L. Andrijauskienė 2 Lt
- 2477. M. Sargulė 2 Lt
- 2478. N. Saulienė 2 Lt
- 2479. M. Lukša 1 Lt
- 2480. A. Petrikaišienė 1 Lt
- 2481. B. Szidgienė 5 Lt
- 2482. R. Audickas 5 Lt
- 2483. E. Eidrigiewiczus 5 Lt
- 2484. G. Krivickas 5 Lt
- 2485. W. Naujalis 5 Lt
- 2486. Zenonas Lachowicz 5 Lt
- 2487. Gelena Aleksiuš 5 Lt
- 2488. Albina Mikulienienė 2 Lt
- 2489. Jelena Kaminskaja 2 Lt
- 2490. Andrius Juriewiczus 5 Lt
- 2491. Wasilij Fiedakow 2 Lt
- 2492. Stefan Sinkiewicz 5 Lt
- 2493. Jurij Miklajew 4 Lt
- 2494. Stepan Sinkiewicz 5 Lt
- 2495. Władimir Mekinin 4 Lt
- 2496. Michaił Swietickij 5 Lt
- 2497. Zbigniew Misiewicz 5 Lt
- 2498. Janina Burszynowicz 2 Lt
- 2499. Jadwiga Ratomskaja 5 Lt
- 2500. Stase Minkauskiene 5 Lt
- 2501. Teresa Radzewiczienė 10 Lt
- 2502. Jadwiga Drozd 5 Lt
- 2503. Galina Medele 2 Lt
- 2504. Olga Paluszkińska 5 Lt
- 2505. Marija Szidlauskienė 2 Lt
- 2506. Kazimir Nenortawiczius 5 Lt
- 2507. Kazimira Burdiene 3 Lt
- 2508. Juozas Lowkis 4 Lt
- 2509. Stase Werikowskaja 5 Lt
- 2510. Władysław Swatkowski 3 Lt
- 2511. Widmantas Wanagas 2 Lt
- 2512. Lena Modzewska 4 Lt
- 2513. Marija Zukauskienė 6 Lt
- 2514. Algimantas Jackys 5 Lt
- 2515. Genowefa Dilienė 5 Lt
- 2516. Wanda Eimontienė 5 Lt
- 2517. Kotyra Gritenaitė 5 Lt
- 2518. Tamara Mitrankowa 5 Lt
- 2519. Jadwiga Semaszko 5 Lt
- 2520. Jolanta Laszienne 5 Lt
- 2521. Wida Wilkoiciene 2 Lt
- 2522. Galina Narwois 10 Lt
- 2523. Stanisław Krzywicz 10 Lt
- 2524. Maria Krzywicz 20 Lt
- 2525. Wanda Melitvuenė 20 Lt
- 2526. Ludmila Krzywicz 20 Lt
- 2527. Państwo przedsiębiorstwo „Lituos paszas” 25 Lt
- 2528. Marijana Karaliewicz 25 Lt
- 2529. Minkiewiczus 40 Lt
- 2530. Tatjana Grygorowicz 50 Lt
- 2531. Sofu Kanokaite 50 Lt
- 2532. Danuta Wasznie 50 Lt
- 2533. Firma G. Pietkiewicz „Vernamo” 100 Lt
- 2534. Kazimira Jarmolowska 100 Lt
- 2535. Uniwersytet Wileński, Wydział stosunków międzynarodowych i nauk politycznych 200 Lt
- 2536. Irena Jakimowicz 200 Lt
- 2537. Stowarzyszenie Polskich Lekarzy w Litwie 400 Lt
- 2538. Aleksandras Jurkunas 50 Lt
- 2539. Firma Wytautasa Prasauska 100 Lt
- 2540. Terese Paszkewiczute 30 Lt
- 2541. Tomas Jurgelenas 100 Lt
- 2542. Firma „Litpa” 100 Lt
- 2543. Firma „Nemenczine” 1000 Lt
- 2544. Firma S. Ignatowicziusa „SI” 1000 Lt
- 2545. Wileński Szpital Czerwonogiego Krzyża 7150 Lt
- 2546. Rozgłośnia Radiowa „M-1” 10,000 Lt
- 2547. Danuta Hrinewicz 100 Lt
- 2548. K. Wenskutonis 25 Lt
- 2549. Daiwa Tamalunienė 20 Lt
- 2550. Anna Radziun 5 Lt
- 2551. Tekla Banel 3 Lt
- 2552. Janina Kozłowska 10 Lt
- 2553. Jan Banel 10 Lt
- 2554. Helena Kuczyńska 1 Lt
- 2555. Helena Zylinska 2 Lt
- 2556. Jadwiga Szybyrytienie 10 Lt
- 2557. Wasilij Piskunow 20 Lt
- 2558. Galina Piskunowa 20 Lt
- 2559. Wacław Banel 5 Lt
- 2560. Wanda Wojdat 2 Lt
- 2561. Stanisława Banel 2 Lt
- 2562. Władysław Szymański 20 Lt
- 2563. Jadwiga Jurusz 2 Lt
- 2564. Janina Masian 20 Lt
- 2565. Wacława Bogdział 10 Lt
- 2566. Irena Biegun 5 Lt
- 2567. Genia Kuczyńska 5 Lt
- 2568. Janina Juniewicz 5 Lt
- 2569. Janina Wasilewska 20 Lt
- 2570. Jan Dwinel 10 Lt
- 2571. Czesława Stanituliene 5 Lt
- 2572. Anna Niedźwiecka 5 Lt
- 2573. Jan Pidkowa 5 Lt
- 2574. Arturas Banalis 10 Lt
- 2575. Marina Tipica 10 Lt
- 2576. Ona Ragieliewiczienė 5 Lt
- 2577. Honorata Onichowska 5 Lt
- 2578. Jadwiga Tużyk 10 Lt
- 2579. Jadwiga Zaborska 5 Lt
- 2580. Halina Butwiło 10 Lt
- 2581. Henryka Chramkowa 10 Lt
- 2582. Teresa Szyło 10 Lt
- 2583. Stanisława Kuczyńska 25 Lt
- 2584. Slawa Bogowienė 5 Lt
- 2585. Ludmila Bieci 5 Lt
- 2586. Krystyna Barsul 50 Lt
- 2587. Stanisława Gajkiewicz 10 Lt
- 2588. Raisa Gabrylewska 10 Lt
- 2589. Irena Kuczyńska 5 Lt
- 2590. Genowefa Byczkowska 15 Lt
- 2591. Galina Szlawnienė 5 Lt
- 2592. Zolna Kuklis 5 Lt
- 2593. Dana Rodiewicz 5 Lt
- 2594. Zenon Kapusta 10 Lt
- 2595. Paweł Michalkiewicz 15 Lt
- 2596. Kazimierz Kirwel 30 Lt
- 2597. Teresa Storto 15 Lt
- 2598. Jadwiga Szykno 20 Lt
- 2599. Maria Kuczyńska 10 Lt
- 2600. Teresa Januszko 20 Lt
- 2601. Natalia Stantul 10 Lt
- 2602. Anna Banel 10 Lt
- 2603. Dana Kondracka 10 Lt
- 2604. Maria Czernawska 5 Lt
- 2605. Irena Świętosławska 5 Lt
- 2606. Adela Krzywowska 10 Lt
- 2607. Jadwiga Mordas 5 Lt
- 2608. Maria Kiewos 3 Lt
- 2609. Maria Kurowa 5 Lt
- 2610. Alina Banel 10 Lt
- 2611. Leonarda Ałkowska 10 Lt
- 2612. Stanisław Dawidowicz 10 Lt
- 2613. Władysław Dłużniewski 10 Lt
- 2614. Anna Szczykno 20 Lt
- 2615. Wacław Butrym 5 Lt
- 2616. Anna Bil-Jaworowicz 6 Lt
- 2617. Maria Siliuk 7 Lt
- 2618. Felicja Dobrzyńska 10 Lt

Międzynarodowy festiwal imprez ulicy. Dni Wilna - 97

(Dokończenie ze str. 1)

O godzinie 17.00 - występ teatru pantomimy w Wilno. O godzinie 19.00 w Pałacu Pracowników Sztuki - koncert tańca barokowego z cyklu imprez Tygodnia Baroku. O godzinie 21.00 na Placu Ratuszowym - grupa baletowa „Galeria” z Grodna. Jest to kameralna trupa baletu nowoczesnego. W swym repertuarze ma pantomimę, miniaturki choreograficzne. Podczas występów trupy zaprezentuje się również gitarzysta W.Didulia. O godzinie 22.30 - występ taneczki Rasy Alksnyte. Ma ona 22 lata i od 10 lat tańczy w kowieńskiej grupie tańca nowoczesnego „Fluidus”. Od jesieni tego roku doskonalić swój sprzęt będzie w Belgii. Występowała w Estonii, na Łotwie, w Polsce, Włoszech, Francji. Imprezy odbędą się dziś także na podwórzu domu przy ulicy Użupio 2 oraz w Centrum Sztuki Współczesnej.

O godzinie 18.00 w Polskiej Galerii Artystycznej nastąpi otwarcie wystawy fotograficznej „Na zdjęciach Brazylii”. W programie Dni Wilna, będzie też szereg imprez towarzyszących. O to na przykład dziś możemy wraz z A.Mikulionienė wybrać się na wycieczkę po naszym mieście, która

zapozna z „Nieznany barokiem”. Chętni zbierający się przy cerkwi na Zwierzyciu (ul. Vytauto 21) o godzinie 12.00. Koncerty odbędą się także w kawiarniach i restauracjach wileńskich. W kawiarni „Magde”, przy ulicy Basanawicziusa 3, o godzinie 19.00 wystąpi trio „Saloniści”. O godzinie 22.00 w kawiarni „Savas kamps” (Vokieciu 4) - kwartet Praspaliauska, a w restauracji „Vasaros festivalis” (św. Ignacego 6) - klub „Gandras”.

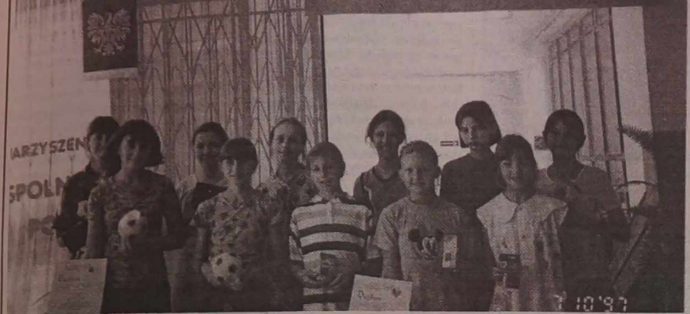
Tak pokrótce wygląda dzień dzisiejszy. O jutrzejszym, w którym odbędą się największe atrakcje Dni - karnawał - poinformujemy dodatkowo naszych Czytelników. Chcielibyśmy jeszcze zaznaczyć, iż kawiarnie, restauracje (sponsory Dni) przygotowały specjalny jadłospis za 13 litów, czyli w każdym inne dania, ale za tę samą cenę. Np. w restauracji „Vasaros festivalis” zostanie zaprezentowana kuchnia chorwacka, a w klubie „Langas” - brazylijska. Niestety, nie będziemy mogli podejmować wszystkich zespołów, które poprzednio zgłosiły udział, nie przybędzie np. tak oczekiwany teatr z Torunia.

Helena GLADKOWSKA

W środę na koncie listy ofiarodawców było ponad 340 tys. litów

POD SKRZYDŁAMI ORLA

Laureaci Festiwalu Zespołów Kolonijnych i Obozowych Koszalin „Lato'97”. Na pierwszym zdjęciu (pierwszy rząd od lewej): Wiesława Pieczkowska, Alina Ślesaronok, Alina Wołkowska, Renata Brasel, Beata Zwierko; (drugi rząd od lewej): Tatiana Pietrowicz, Eleonora Szturo, Agnieszka Lembowicz, Bożena Bogdanowicz, Irena Jadelo, Wiktoria Szostak. Na drugim zdjęciu: Jan Gołubowicz, Artur Zmitrowicz, Mirosław Sinicki i Paweł Radziejewicz.

POD

Fotoreportaż
Echa Kolonii Artystycznych III. 20 miłych i radosnych dni w Koszalinie
Fotoreportaż

I oto zakończył się pokaz naszych umiejętności, a na koloniach toczy się normalne życie. Każdy dzień rozplanowany jest szczegółowo od rana do wieczora. Do programu wchodzi nie tylko wypoczynek, ale też zajęcia w trzech grupach: języka polskiego, którą prowadzi nauczycielka Danuta Prończuk; muzyki - Andrzej Litwin i choreografii - Halina Puc i Grażyna Mulczyk-Skarżyńska. Choreografowie mieli nielatte zadanie, mianowicie przygotować dzieci do zatańczenia poloneza na IX Światowym Festiwalu Chórów Polonijnych w Koszalinie. Prócz tego, każdy zespół szykował własne pozycje na ten festiwal. Faktycznie nie było wolnego czasu. Plan interesujących imprez był nader bogaty. Chciałbym opowiedzieć o niektó-

rych. Mianowicie nasze dzieci uczestniczyły w festiwalu zespołów kolonijnych i obozów wypoczynkowych, przy czym zaprezentowały się zupełnie niezłe. Świadczą o tym dyplomy, nagrody i inne upominki. A był jeszcze wieczór mody, do którego wszyscy szykowali się starannie. Albo konkurs fryzjerów, podczas którego sala przekształciła się w pokaz „mistrzów grzebienia”. Nasze dzieci nie pozostały w tyle. Beata Zwierko została miss publiczności. Szykowały ją Agnieszka Lembowicz i Wiesława Pieczkowska. Konkurs bukietów dał nam trochę miejsce za oryginalnie skomponowaną „łódź przeznaczenia”.

Na długo w pamięci pozostaną spotkania z artystami teatrów koszalińskich. A wycieczka do Słowińskiego Par-

Podziękowanie na ręce Pani Gabrieli Cwojdzńskiej składa kierownik artystyczny zespołu „Pierwiosni” Janina Stupienko.

ku Narodowego, stanowiącego zakątek pierwotnej przyrody!

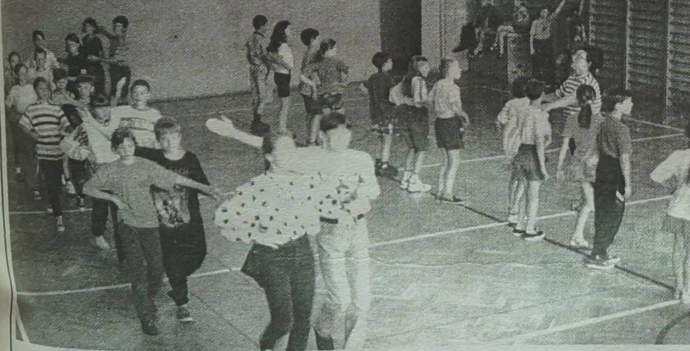
Trzeba też wspomnieć znakomite posiłki, które serwowały nam doskonałe kucharki z kuchmistrzynią Marią Smiglańską. Staraliśmy się one, aby dzieci były suto i smacznie nakarmione.

A kierowcy z firmy „Viltona” Genadiuszowi Łapszewiczowi serdeczne dzięki za to, że dzieci podczas podróży czuli się w jego autokarze jak w rodzicielskiej kolebce.

Czas mijał szybko. Nawet nie spostrzeżliśmy, gdy nadszedł wieczór pożegnany. Wszak wszystko ma swój koniec. Pożegnać się z nami przyszła pani Gabriela Cwojdzńska.

Tak zakończył się niezapomniany pobyt w gościnnym Koszalinie. Dziękujemy serdecznie wszystkim, którzy przyczynili się do naszego wyjazdu na Kolonie Artystyczne.

Zbigniew MARKOWICZ
 Fot. autor

Tańce, tańce, tańce - na próbie u Pani Haliny Puc.

Wydm Słowińskiego Parku.

Smacznego! Każdego ranka witamy nas mile kuchmistrzynie pod kierownictwem Pani Marii Smiglańskiej.

*Kto patrzy w sierpniu chłodu,
nacierpi się w zimie głodu*

Żegnając lato

Do połowy sierpnia możemy jeszcze siać szpinak, rzodkiewkę i sałatę na jesienny zbiór. Jesienny szpinak jest najsmaczniejszy i zawiera najmniej szkodliwych. W połowie miesiąca sprząta się dojrzewiający już czosnek, cebulę.

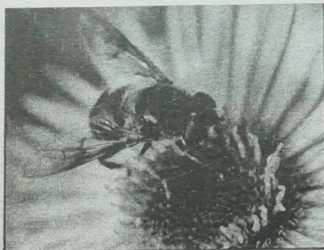
Sierpień - to najlepszy miesiąc do siania szczawu oraz kopru do bezpośredniego użytku i do solenia na zimę. Jest to najlepszy okres do rozmrażania szczytki i cebuli siedmiolatki przez podział roślin sztabami. Warzywa - kapusta, seler, oraz wysiane wcześniej papony, wymagają nawożenia pogłównego. Nadal czynimy i podwiązujemy pomidory, nawadniamy, jeżeli trwała sucha pogoda.

W połowie sierpnia, by przyspieszyć dojrzewianie owoców, należy poobcinać wierzchołki krzaków. Do końca miesiąca zaleca się zebrać większość pomidorów. Co drugi dzień zbieramy ogórki. Dzięki temu nie pożółkną, a i zawiązki będą szybciej się rozwijały. Ogórki lubią wodę. Trzeba więc często je polewać. Nie polewane - gorzknieją. Jeżeli tworzy się mało zawiązków, przez kilka dni nie pole-

wajmy ogórnik, ponieważ krótkotrwałe przesychnanie gleby przyspiesza powstawanie zawiązków.

Nie wolno zaniedbywać odchwaszczenia ogrodnika, nie można dopuścić, aby chwasty kwitły i wiązały nasiona. Spulchniamy przy tym glebę. Działka w sierpniu plonuje obficie: ścinamy do suszenia ziele bazylii, marenki, melisy i in.

Im wcześniej posadzimy truskawki, tym lepiej. Można to zrobić też w sierpniu. Zdrową silną rozsądę sadzimy w rozstawie 25x50x60 cm, zależnie od gatunku. Wysokorosnące krzewy zaleca się sadzić w większej odległości, by zapobiec zagęszczeniu, gdy rośliny rozrosną się. Powstają bowiem wówczas warunki sprzyjające rozwojowi chorób grzybowych, zwłaszcza szarej pleśni, która może całkowicie zniszczyć plon. Gleba ma być dobrze odchwaszczona, spulchniona, wzbogacona nawozami organicznymi i mineralnymi. Nowych truskawek nie zale-

Kto zaprzeczy, iż pszczoła i działkowicze mają wiele wspólnego?..
Fot. S. Ziniewicz

ca się sadzić w tym samym miejscu, gdzie rosły poprzednio, ze względu na możliwość przenoszenia chorób i opanowanie roślin przez żyjące w glebie nicienie.

W sadzie sprawdzamy szczyptę drzewka. Jeżeli niektóre nie przyjęły się (są wyschnięte), szczyptamy raz jeszcze. Po zębieniu porzeczki, agrestu zaleca się powycinać uschnięte, nadłamane, chore pędy. W dalszym ciągu usuwamy pędy malin, które zakażony owocem (wyjątek stanowią odmiany powtarzające się np. September) oraz odrosty korzeniowe, tak, aby na metr biegnący rzędu przypadało nie więcej niż 8-10 silnych, zdrowych pędów. Spod krzewów wyrwywa chwasty, nie dopuszczając do ich rozplnienia się.

Kwiaty dziennej znane są przede wszystkim ze swych właściwości wykrztusnych i powlekających. Napar z suchych kwiatów jest stosowany przy anginie, silnej chrypcy i innych schorzeniach gardła. Natomiast nalewka ze świeżych kwiatów dziennej jest dobrym lekiem na szereg dolegliwości. Trzy duże garście kwiatów zalewamy szklanką wódki. Słoił mocno zakręcamy i umieszczamy w ciepłym miejscu. Co pewien czas potrząsnamy, aby składniki się wymieszały. Po 2-3 tygodniach płyn odcedzamy i zlewamy do czystych butelek z ciemnego szkła. W razie kataru lub grypy zażywamy po 30 kropli 2-3 razy dziennie, najlepiej dodając je do przegotowanego, ciepłego mleka z miodem pszczelim.

Dzieciom dajemy po 10 kropli. Przy katarze można też po kilka kropli wpuścić do nosa. Można też za-pobiegawczo po 3-5 kropli nalewki dodawać do herbaty lub ciepłego, przegotowanego mleka.

Poleca się też nalewkę wieczerał w miejsca nerwobólów, bólów reumatycznych, gośćcowych, stawowych, mięśni, jak też wywołanych zapaleniem korzonków nerwowych i przeziębieniem.

Zwalczać szkodniki bez chemikali

Ostatnio coraz większym popytem cieszą się warzywa, owoce, inne plody rolne wyhodowane bez stosowania chemikali. Uprawę tak zwanych ekologicznie czystszych produktów prowadzą nie tylko poszczególni rolnicy, ale też działkowicze. Aby ułatwić walkę ze szkodnikami roślin i ich chorobami, warto przypomnieć stosowane w tym celu różne wywary i wyciągi. Cieszyły się one szerokim popytem wówczas, gdy chemia była jeszcze w powijkach. Uwadze działkowiczów polecamy niektóre z nich.

Rośliny, z których przyrządza się wywary i wyciągi, zaleca się zebrać wcześniej i wysuszyć. Robimy to w okresie ich kwitnienia. Zebrane i wysuszone rośliny można też przechowywać do następnego roku w papierowych woreczkach.

AKSAMITKA służą do zwalczania mszyc w jagodnikach. Suchymi roślinami napiejami do połowy emalowanego wiadra, a następnie wlewamy do niego 10 l ciepłej wody i dodajemy 40g szarego mydła. Po dwóch dniach wyciąg nadaje się do oprysku.

BYLICA PIOLUN. Gaśnienie żerujące na liściach możemy zwalczać odwarem z tej bylicy. 1 kg przewędniętych liści i łodyg gotujemy 10-15 minut w niewielkiej ilości wody. Następnie odwarem ciedzimy, chłodzimy i uzupełniamy wodą do 10 l. W celu wzmocnienia działania dodajemy wyciąg z suchego pomiotu kurzego (1 kg pomiotu zalewamy niewielką ilością wody i pozostawiamy na 1-2 doby). Wyciąg z pomiotu mieszamy z nie odcedzonym i nie rozcieńczonym odwarem z piolunu, a następnie po przedcedzeniu uzupełniamy wodą do 10 l. Wykonujemy dwukrotny oprysk z 7-dniową przerwą.

CEBULA I CZOSNEK. Przeciwcio mszyc, miodówek i przedziorkom z powodzeniem można stosować wyciąg z łusek cebuli i czosnku. 150-200g łuski zalewamy 10 l wody i pozostawiamy na 4-5 dni. Po odcedzeniu wyciąg nadaje się do oprysku. Po 2-3 dniach gęcinę 40-50 proc. mszyc. Bardziej skuteczny przeciwko tym szkodnikom jest wyciąg z czosnku. W tym celu bierzemy 0,5 kg rozrżniętych główek czosnku, zalewamy wrzątkiem i pozostawiamy na 1,5-2 doby. Po przedcedzeniu uzupełniamy wodą do 10 l. W podobny sposób sporządzamy wywar. Różnica polega na gotowaniu go przez 30 minut, a przed opryskiem dodajemy 40 g mydła do 10 l wywaru. Wycią-

giem z czosnku podczas pękania pąków i tuż po przekwitnięciu możemy także zwalczać wiolepkowca porzeczki. W tym przypadku 200 g rozrżniętych główek czosnku zalewamy 10 l wody i intensywnie mieszamy. Po odcedzeniu wyciąg nadaje się do oprysku.

KRWAWNIK. Wywar z części nadziemnej krwawnika możemy stosować przeciwko mszycom, miodówkom, wciornastkom, przedziorkowi chmielowcowi, a także drobnym gąsienicom i żerującym larwom. Bierzymy 800 g wysuszonego krwawnika (albo 2,5 kg świeżego), należy go zelać, zalać 10 l wody i gotować 30 minut. Po odstawieniu i ochłodzeniu ciecz odcedzić. Wywar stosujemy bezpośrednio po przygotowaniu lub nawet po 3 dniach, ale pod warunkiem, że będzie przechowywany w szczelnie zamkniętym naczyniu. Przed użyciem ciecz należy silnie wstrząsnąć. Wskazane jest dodanie 20 g mydła szarego.

Polecanie jest także stosowanie wyciągu. Wówczas 800g dobrej rozdrobionego wysuszonego krwawnika zalewamy wrzątkiem i pozostawiamy na 1,5-2 doby. Następnie ciedzimy i uzupełniamy do 10 l wodą.

LOPIAN. Gaśnienie na warzywach, zwłaszcza kapustnych, możemy zwalczać wyciągiem z liści lopiana. 1/3 wiadra drobno posiekanych liści lopiana zalewamy wodą i pozostawiamy na 3 doby. Po przedcedzeniu wyciąg (bez rozcieńczenia) nadaje się do oprysku.

MNISZEK LEKARSKI. Wyciąg z korzeni lub liści może być stosowany do zwalczania mszyc, miodówek i przedziorków. 200 lub 300g zieleni korzeni albo 400g świeżych liści zalewamy 10 l ciepłej wody o temperaturze nie przekraczającej 40 stop. C. Po ostudzeniu (2-3 godz.) i przedcedzeniu wykonujemy opryski. Pierwszy raz drzewa owocowe opryskujemy w okresie pękających pąków, drugi - po kwitnieniu, a przy licznych występowaniu szkodników dalsze opryski powtarzamy co 10-14 dni.

RUMIANEK. Przeciwcio mszyc, miodówek możemy wykorzystywać wyciąg z kwiatów i liści rumianku. 1 kg wysuszonego (lub 3 kg świeżego) ziela po zieleniu zalewamy 10 l wody o temperaturze 60-70 stop. C i pozostawiamy na 12-14 godzin. Potem ciecz odcedzamy. Oprysk wykonujemy roztozorem sporządzonym z 2 l wyciągu, 10 l wody i 20-30 g mydła szarego.

Leki z Bożej apteki

Dziewanna

Na wzgórzach, suchych piaskach i nieużytkach wyrasta roślinna zielna z rodziny trędownikowatych - dziewanna. Siega około 2,5 m. Ma liście i łodygę pokryte gęstymi włoskami, które chronią ją przed nadmiernym wyparowaniem wody. Rosnąc na piaszczystej glebie musi

gospodaryć nią szczególnie oszczędnie. Liście u dołu zebrane są w przyziemną rozetę, kwiaty - w szczytowy kłos. Są one żółtego koloru, miododajne, w smaku - słodkawe. Najbardziej rozpowszechnionymi gatunkami dziewanny są: wielkokwiatowa i małokwiatowa. W ogrodach kwiatowych sadzi się przeważnie dziewannę dekoracyjną pochodzącą z Grecji (Verbascum olimpicum). Dziewanna wielkokwiatowa jest rośliną dwuletnią, osiąga wysokość około 1,5 m. W drugim roku wydaje długie, niezwykłe okazałe kwiatostan, przypominający kłos. Właśnie kwiaty tej rośliny mają właściwości lecznicze - zarówno świeże, jak też suszone. Jednakże liście i nasiona niekiedy są również stosowane w ziołolecznictwie. Kwiaty się zbiera do południa (później zamykają swoje kielichy), w dni pogodne, zaraz po obniżeniu porannej rosy. Należy uważać, by ich nie zgnieć, gdyż wtedy ciemnieją i tracą swe właściwości lecznicze. Suszymy podobnie jak i inne zioła. Wysuszone umieszczamy w szczelnie zamkniętych naczyniach lub pudełkach. Przechowujemy w suchym i chłodnym miejscu. Jeżeli wchłoną wilgoć, tracą swe właściwości lecznicze.

Truskawki - przez cały rok

Ostatnio obserwuje się zainteresowanie konsumentów w Europie spożyciem świeżych truskawek poza tradycyjnym sezonem ich dojrzywania. Początkowo owoce te były importowane z krajów Europy Południowej i Afryki. Obecnie, dzięki opracowaniu nowych technologii produkcji, całoroczna uprawa truskawek stała się możliwa także w naszych warunkach klimatycznych.

Uprawa pod osłonami

Może być ona prowadzona przez cały rok, jednakże z powodu wysokich kosztów ogrzewania oraz doświetlania roślin zimą ograniczania jest przeważnie do okresu marzec - listopad. Rośliny sadzi się najczęściej do perforowanych worków foliowych umieszczonych na sztalach albo na wiszących rucho-nych konstrukcjach w szklarni.

Uprawa sterowana w polu

Ma na celu przyspieszenie lub najęźwienie - przedłużenie owocowania po sezonie. Jest ona również

kosztowna z uwagi na konieczność dysponowania sadzonkami „frigo” (przechowywanymi w temperaturze około -2 stop. C aż do chwili wysadzenia). Przy uprawie na zbiór opóźniony zaleca się rozpoczęcie sadzenia roślin najwcześniej pod koniec kwietnia, dzięki czemu pierwsze dojrzałe owoce pojawiają się, gdy kończą się już zbiory truskawek odmian tradycyjnych. Sadząc rośliny w kilku terminach, można wydłużyć okres zbioru owoców nawet na całe lato. Jednak ostatni termin sadzenia na zbiór opóźniony powinien przypadać nie później niż w drugiej dekadzie czerwca, z uwagi na silne drobnienie owoców oraz możliwość ich uszkodzenia przez przymrozki jesienne. Do takiej uprawy zaleca się głównie odmianę Elsanata, a do przyspieszonej pod osłoną - Kent.

W celu uzyskania owoców truskawek poza tradycyjnym sezonem wykorzystuje się także naturalną tendencję niektórych odmian do opóźnionego lub powtórnego plonowania. Różni je wrażliwość na

długość dnia (fotoperiod) warunkująca indukcję pąków kwiatowych.

Odmiany bardzo późne

Należą do tradycyjnych odmian krótkiego dnia, które przeważnie zawiązują pąki kwiatowe przy dniu

Blżej świata

krótszym niż 12 godzin. Owocują raz w roku, zwykle w drugiej połowie lipca. Do tego typu odmian należą Mallang Pandora i Tarda Vicoda. Wytwarzają one duże, jasnoczerwone owoce. U Mallang Pandory są one średnio jędrne, ale aromatyczne i bardzo smaczne, w przeciwieństwie do tych niezbyt smacznych odmian Tarda Vicoda. Wadą Mallang Pandora jest męska sterylność kwiatów. W związku z tym, zakładając jej plantacje, co 4-5 rzędów powinno się posadzić Tarda Vicoda służącą jako zapylacz.

Odmiany powtarzające owocowanie

Są mało wrażliwe na długość dnia. Jednak indukcja pąków

kwiatowych jest najlepsza przy dniu przekraczającym 12 godzin. Rośliny tych odmian wydają zwykle dwa plony w ciągu sezonu. Pierwsze owocowanie zbiera się w czasie z dojrzywaniem owoców odmian tradycyjnych, jest ono jednak słabe. Natomiast wyższe, powtórne, rozpoczyna się blisko dwa miesiące później i trwa aż do jesieni. Pomimo że rośliny te owocują dwukrotnie w ciągu jednego sezonu wegetacyjnego, to jednak ogólny uzyskany z nich plon jest przeważnie niższy od jednokrotnego z odmian tradycyjnych. Odmiany powtarzające wytwarzają niewiele rozlogów i wykazują tendencje do tworzenia sadzonek niekoronowanych. Do tej grupy należą, między innymi, Geneva oraz Rapela.

Odmiany fotoperiodycznie objęte

U tych odmian pąki kwiatowe są indukowane niezależnie od długości dnia, chociaż proces ten może być hamowany przez wysoką temperaturę. Upalna pogoda powoduje także ograniczenie kwitnienia. W warunkiem obfitego plonowania letnio - jesiennego i zadowolającej

jakości owoców jest więc niezbyt gorące lato. Możliwe jest także chłodzenie roślin przez deszczownicę w upalne dni. Truskawki objęte na długość dnia tworzą specyficzną grupę odmian powtarzających, które jednocześnie kwitną, owocują i w sposób ciągły od wiosny do jesieni wytwarzają rozlogi. Do najpopularniejszych odmian objętych na długość dnia zaliczyć można kalifornijską odmianę Selva, brytyjską - Evita oraz francuską - Mara des Bois. Te dwie ostatnie są teraz w badaniach rejestrowanych i podobno już niedługo w Polsce. Warunkiem wysokiego plonowania i zadowolającej jakości owoców tego typu truskawek jest zapewnienie roślinom optymalnej temperatury w czasie inicjacji pąków kwiatowych i zawiązywania owoców oraz zabezpieczenie przed przemarzaniem podczas mroźnych zim.

Zestaw przygotowała
Danuta DANOWSKA

WCZORAJ W PRASIE POLSKIEJ

Od wykradzenia planów MiG-a 15 do wybuchowego cygara dla Castro, czyli pół wieku Centralnej Agencji Wywiadowczej

Ludzie zza szyby

Dzielnicy nie czytają cudzej poczty - powiedział w roku 1929 nowo sekretarz stanu USA Henry Stimson i polecił zamknąć Czarną Komorę, rządową jednostkę kryptograficzną, której udało się rozszyfrować kody wywiadu z Francji, Rosji, Wielkiej Brytanii, Japonii i Związku Radzieckiego oraz kilku innych krajów. W wyniku decyzji Stimsona dzielnicy z Centralnej Agencji Wywiadowczej zajmują się czytaniem cudzej poczty - z większym lub mniejszym zrozumieniem treści - dopiero od pół wieku.

Na drogowskazie przy zjeździe z biegnącej wzdłuż Potomacu szosy widnieje napis: CIA. Drugi na tym samym słupie kieruje do siedziby Zarządu Bezpieczeństwa Dróg Publicznych. Przez prawie trzydzieści lat tabliczki z napisem CIA nie było, choć oczywiście istnienie i przeznaczenie wielkich budynków w Langley stanowiło tajemnicę poliszynela.

Główna stolówka w siedzibie CIA jest podzielona przepierzeniem na dwie sale. Pracownicy wydziału operacyjnego, których twarze nikt nie powinien zidentyfikować, jedzą po jednej stronie. Goście mają wstęp do drugiego pomieszczenia. Kiedy ktoś na cocktail party w Waszyngtonie na pytanie, gdzie pracuje, odpowiada: „dla rządu”, jest oczywiste, że to człowiek z CIA.

Głasność w wydaniu CIA polega na tym, że Agencja ma własną stronę w Internecie (<http://www.odci.gov/cia>). Po jej otwarciu trafia się na ostrzeżenie: „Wchodząc do oficjalnego systemu rządu USA, który może być używany tylko do dozwolonych celów. Dokonanie zmian w jakichkolwiek informacjach może spowodować dochodzenie kryminalne. Rząd może śledzić i sprawdzać użycie tego systemu, wejście w system oznacza zgodę na śledztwo i sprawdzenie”. Poza wypraną z wszelkich ciekawych faktów historią CIA strona zawiera „wirtualną wycieczkę po siedzibie agencji”, czyli trzynastą fotografię: od godła CIA w głównym hallu do popiersia założyciela nowoczesnego wywiadu amerykańskiego „Szalonego Billa Donovanana”.

Włoscy mafiozi i niemiecy naukowcy

W ostatnich miesiącach przed wybuchem drugiej wojny światowej

Fragment muru berlińskiego na dziedzińcu w kwaterze głównej CIA

prezydent Franklin Delano Roosevelt doszedł do wniosku, że informacje czyso wojskowe, dostarczane przez wywiad armii i marynarki, nie wystarczają w napiętej sytuacji światowej. Wybór prezydenta padł na irlandzko-amerykańskiego adwokata z Nowego Jorku, kawalera licznych orderów za bohaterstwo w poprzedniej wielkiej wojnie, Billa Donovanana, który już od roku 1935 z własnej ini-

cjaty często podróżował do Europy, by zapoznać się z sytuacją. Ze swoich rozmów z Mussolinim napisał raport dla szefa sztabu armii Douglasa MacArthura, który był jego frontowym kolegą w roku 1918. Następną podróżę odbył już za wiedzą i poparciem Departamentu Wojny. Jeździł do Hiszpanii, aby obserwować bitwę nad Ebro, do Abyssynii pobijanej przez Włochy, do Niemiec, Belgii i Holandii.

W roku 1940 Roosevelt zapropował mu stanowisko sekretarza wojny. Donovan odmówił, ale jako specjalny wysłannik prezydenta pojechał do broniącej się rozpaczy Wielkiej Brytanii. Po powrocie założył OSS (Biuro Służb Strategicznych), które stało się zalążkiem CIA. Prób zbierania informacji OSS trudniło się „działaniami aktywnymi”. Zapewniło aliantom pomoc mając sycylijskiej przy lądowaniu we Włoszech. Zorganizowało partyzantkę antyjaapońską na okupowanych Filipinach. Koordynowało działania oddziałów Tito z siłami sojuszniczymi. Ostatnią misją OSS była operacja „Spinacz”.

Amerykanie, uprzedzając Rosjan, zwerbowali Wernhera von Brauna i 127 innych niemieckich specjalistów rakietowych, którzy następnie zbudowali w USA trzy generacje rakiet, m.in. Saturna 5, który w 1969 roku wyniósł astronautów na Księżyc.

Donovan rekrutował do OSS niemal wyłącznie absolwentów najbardziej elitarnych uniwersytetów amerykańskich. Wiedział, że na Harvardzie, Yale i Princeton znajdzie ludzi na tyle zamożnych, że nie będą musieli uganiać się za pieniędzmi, a jednocześnie ponadprzeciętnie sprawnych umysłowo. Zwykli mawiać, że do wywiadu najlepszy są adwokaci, wyrenowani w zdobywaniu informacji o przeciwniku, a zarazem sceptycznie odnoszący się do każdej informacji.

Po zakończeniu wojny, w 1945 roku, Ameryka wykwasycznie zdemonibilizowała wojsko. W Europie pozostały jednak tryz miliony żołnierzy radzieckich, gotowych do nowego konfliktu.

Kiedy w roku 1947 do Ameryki wrócił z dyma zaczęła się zimna wojna, w Waszyngtonie podjęto decyzję o przebudowie systemu bezpieczeństwa narodu. Postanowiono powołać cywilny, całkowicie podporządkowany prezydentowi, wywiad: Centralną Agencję Wywiadowczą.

Początki były trudne. Ówczesny dyrektor Federalnego Biura Śledczego (FBI), J. Edgar Hoover, nie chciał stracić monopolu na szpiegowanie, jaki miało Biuro w czasach pokoju. Hoover podsuwał prasie sugestie, że po przyznaniu CIA planowanych szerokiej uprawnień, stanie się ona czymś w rodzaju amerykańskiego gestapo. Gorzej

- gestapo zdominowanego przez lewicowych jajogłowych z Yale i Harvardu, od których roilo się wówczas w kierownictwo rozwyżwanego OSS. Kiedy po półrocznych walkach podjazdowych na Kapitolu pod koniec lipca 1947 roku weszła w życie ustawa o bezpieczeństwie narodowym i CIA wysłała pierwszych agentów, aby przejęli zagraniczne biura FBI w Ameryce Łacińskiej, zastali oni puste szafki: wszystkie dokumenty zostały spalane przez wywiezione przez ekipy FBI.

Telefony do „Trybuny Ludu”

Po przeczytaniu prasy amerykańskiej i książek o CIA można dojdź do wniosku, że dzieje Agencji to niestanne pasmo błędów, pomyłek i porażek - od zrzucania w pierwszych latach po wojnie dywersantów na Ukrainie, gdzie skazani byli na złapanie przez NKWD, do nieudanej próby obalenia Saddama Husajna przez dwoma laty. CIA ma rzeczywiście w swojej historii liczne klęski. Ale odnosiła też wielkie powołany, choć słabo nagłośnione sukcesy.

Zwerbowany przez CIA do współpracy przy szpieg Abchwey RE

Przez prawie trzydzieści lat tabliczki z napisem CIA nie było, choć oczywiście istnienie i przeznaczenie wielkich budynków w Langley stanowiło tajemnicę poliszynela.

inhard Gehlen tymczasem po wojnie zdołał umieścić swojego agenta w najbliższym otoczeniu przywódcy NRD Waltera Ulbrichta i dowiadywał się wszystkiego, co się działo w Biurze Politycznym komunistycznej SED. Już wiosną 1949 r. agent CIA wykradł plany pierwszego radzieckiego myśliwca odrzutowego, MiG-15. W dwa lata później CIA uzyskała plany połączeń telefonicznych między delegaturą wywiadu radzieckiego w wiedeńskim hotelu Imperial i Moskwą. Skuteczny podsłuch prowadzono aż do wycofania radzieckich sił okupacyjnych z Austrii w 1955 roku.

W październiku 1956 roku placówką obserwacyjną CIA w Warszawie stała się na krótko redakcja „Trybuny Ludu”. Ówczesny szef wydziału wywiadowczego CIA, Robert Amery, pisze w swoich wspomnieniach: „z biura waszyngtońskiej korespondentki dyplomatycznej dziennika „International Herald Tribune”, Marguerite Higgins, która miała wielu przyjaciół w „Tribuno Ludo” (tak w oryginale - przyp. J.K.), rozmawiałem przez telefon z redakcją „Tribuno”, przedstawiając się otwarcie jako pracownik CIA, i dostawałem od nich najwięcej przecieki z warszawskiego Politbiura o ruchach wojsk radzieckich w Polsce”.

Odwazna i inteligentna Higgins była poprzednio kierowniczką biur IHT w Berlinie i Moskwie. Później wyszła za mąż za generała, co nie przeszkodziło jej napisać książki zawierającej krytykę polityki amerykańskiej w Wietnamie. Były to czasy, kiedy dzielnicy i damy nie uznawali współpracy z wywiadem za hańbiącą. Dopiero w latach 60. doszło w Ameryce do głosu pokolenie ludzi wykształconych, którzy uważali, że dzielnicy owszem, mogą czytać cudzą pocztę, z wyjątkiem pisanego po rosyjsku, w języku miłośników prawdziwego pokoju i sprawiedliwości społecznej.

W ogniu krytyki

Przełomowym dniem w dziejach CIA był 18 grudnia 1974 roku. Seymour Hersh, czołowy reporter „New York Times’a”, zatelefonował do dyrektora CIA Williama Colby’ego i powiedział mu, że ma szczegółowe informacje o operacji „Chaos”. Tym kryptonimem CIA oznaczała nadzór wywiadowczy nad grupami opozycji politycznej w USA. Ponieważ operacja obejmowała podsłuch telefoniczny i tajne otwieranie poczty, w sposób oczywisty była niezgodna ze statutem CIA, według którego Agencji nie wolno było śledzić obywateli amerykańskich ze względu politycznych.

W dwa dni później Colby przyjął Hersha w swoim gabinecie w Langley i próbował wyjaśnić, że CIA prowadziła operację „Chaos” tylko po to, by sprawdzić, czy protesty przeciwko wojnie wietnamskiej nie są inspirowane i finansowane przez obce agencje. Kiedy stwierdzono, że podejrzania te są bezasadne, operację zakończono. Podsłuchy i naruszanie tajemnicy korespondencji - tłumaczył Colby - zastosowano tylko dla ochrony źródeł informacji. Po wyjściu Hersha dyrektor wezwał szefa kontrwywiadu Jamesa Angletona oraz jego zastępcę i zażądał, aby podali się do dysmisji.

Było to późno - po dwóch dniach „New York Times” wydrukował na pierwszej stronie sensacyjne informacje Hersha. Puszka Pandory została otwarta. Z dnia na dzień CIA została uznana za złowrogą tajną organizację pozostającą poza wszelką kontrolą. Na Kapitolu natychmiast zapowiedziano wszczęcie dochodzeń i przesłuchań. W Langley zaczęto przetrzącać plięczki, obarczając różne wydziały Agencji winą za wystawienie CIA na ogień krytyki.

Już w poprzednim roku odeszło z Agencji ponad dwa tysiące pracowników. Nastąpiła pokoleniowa i klasowa zmiana wry. Wykształcone w czołowych uniwersytetach elity zastąpił absolwenci trzeciordernych uczelni z Oklahomy i Michigan, stawiający na biurokratyczną karierę w Agencji, w której zarobki były nieco wyższe niż w innych resortach rządu federalnego.

Dyktatorzy na celowniku

Senat i Izba Reprezentantów powołały specjalne komisje do zbadania działalności CIA. Pod przewodnictwem wiceprezydenta Nelsona Rockefellera zespół prominentnych polityków (w jego skład wchodził zresztą gubernator Kalifornii Ronald Reagan) opracował raport, w którym skoncentrowano się na tak drastycznych akcjach CIA, jak podejmowane w latach 60. próby zabójstwa szefów rządów różnych krajów. Publiczne dochodzenie prowadzone przez komitet senatora Franka Churcha wykazało jednak, że Agencja planowała takie zabójstwa, ale większość nie zdołała przeprowadzić. Wiele mówiono o konieczności „pozbicia się” lewicowego premiera Konga Belgijskiego, Patrice Lumumby. Choć laboratorium CIA przygotowało „bombę wirusową”, za pomocą której Lumumba miał zostać zarażony nieuleczalną chorobą tropikalną, to jednak do zranienia nie doszło. Planom tym sprzeciwił się szef jednostki operacyjnej Justin O’Donnell, zarządcy kolumn. Odmówił przekazania trucizny dwóm wynajętym zabójcom, którzy nie byli zresztą Amerykanami.

Na liście osób do zlikwidowania znalazł się też ultraprawydyśny dyktator Dominikany Rafael Trujillo, dyktator Iraku Abdus Kasseb i Fidel Castro. Trujillo został w roku 1961 zastrzelony przez nie wykrytych sprawców z broni przekazanej przez CIA.

CIA w Internecie: emblemat z okazji 50. rocznicy istnienia Agencji

Nie powiodły się plany dostarczenia Castro cygara nafażerowanego materiałem wybuchowym. Natomiast szeroko znana wersja, że CIA usiłowała nakarmić kułabskiego przywódcę środkami powodującymi wypadanie włosów z brody i łysienie, jest oczywiście tworem wyobraźni. Z Kassem tem też nie poszło za dobrze. Wysłał no maczuszki z piękną, ale niesioną trucizną chusteczką do nosa. Poczta dostarczyła pakietek już za pomocnikiem Kassemą przez Saddama Husajna. Gdy z Bagdadu nie napłynęły informacje o zatruciu chusteczką, CIA doszła do wniosku, że przesyłka szła pocztą za długo i trucizna wyветриła. Wszystkiemu winna rackta pocztą.

Zadawali polityków

Dzisiejsza CIA, której dyrektorzy zmieniają się co kilka miesięcy, dysponująca rocznymi budżetami pięciokrotnie niższymi od budżetu Narodowej Agencji Bezpieczeństwa zajmującej się elektronicznym podsłuchem na skale globalnej, przechodzi ewolucję równoległą do zmian całego systemu rządu federalnego. Gorąco stara się zwerbować do pracy Murzynów i kobiety, aby uniknąć zarzutów, że jest elitarnym siedliskiem białych mężczyzn. Ale jednocześnie ociąga się z wypłacaniem odszkodowań setkom Wietnamczyków, którzy rekrutowali przez CIA prowadzili wojnę partyzancką z Wietkongiem. Robi też to może, aby odwieść chwilę, gdy trzeba będzie wypłacić rekompensaty pracownikom, które skarała agencję o dyskryminowanie kobiet.

Ponad siedemdziesiątce pracowników CIA zajmuje się utrzymaniem dobrych stosunków z Kongresem. Udzielając wyjaśnień przed komisjami Kongresu agencja wydziału operacyjnego nadal występująca za szybą uniemożliwiająca rozpoznanie ich twarzy. Ale jednocześnie Agencja musi każda nowa akcję uzgodnić z czterema, a czasem nawet sześcioma kongresowymi komisjami, które przeciekają jak sito. Mineły czasy, kiedy dyrektor CIA Allen Dulles mawiał, że Agencja ma jednego klienta, a jest nim prezydent Stanów Zjednoczonych. Teraz CIA musi zadawolić cały gwiazdozbiór polityków, konstelacje gwiazd prasy i telewizji, plejadę najróżniejszych waszyngtońskich instytucji roszących sobie prawo do reprezentowania opinii publicznej i patrzenia Agencji na ręce.

Senator Daniel Patrick Moynihan z Nowego Jorku, od lat zasiadający we wszystkich możliwych komisjach i podkomisjach do spraw wywiadu, wyzwa do rozwiązania CIA: „Zaknąć tę cholerną bestię!”. Po skandalu z Aldrichem Amesem, pracownikiem kontrwywiadu CIA, który przez czternastkę lat sprzedawał wywiadowi radzieckiemu najcenniejsze dokumenty, łącznie z wykazami agentów CIA w Rosji, wielu Amerykanów było skłonnych zgodzić się z Moynihanem.

Pewne jest jednak, że za pięć czy dziesięć lat ktoś nieznamy na przyjęciu na przedmieściach Waszyngtonu na pytanie, czym się trudni, odpowiedzie: „Pracuję dla rządu”.

Jaek KALABIŃSKI
z Waszyngtonu
„Rzeczpospolita”

Tragedia

Katastrofa Boeinga

Ekipy ratownicze pracujące na miejscu katastrofy koreańskiego Boeinga 747 na wyspie Guam na Marianach nie mają już nadziei na znalezienie żywych rozbitek.

Według rozbieżnych danych, uratowano dotąd jedynie około 30 osób spośród 254 znajdujących się w chwili katastrofy na pokładzie samolotu rejsowego koreańskich linii KAL. Ratownicy odnaleźli dotąd jedynie 69 ciał.

Według informacji przekazanych na miejscu katastrofy przez amerykańskiego admirała Martina Janczaka, ratownicy mają do dyspozycji wyszkolone psy, ale uważają, że nie ma już szans na odnalezienie żywych ludzi. Gdy mówił te słowa, obok dymyły jeszcze szczątki maszyny, która rozbila się w nocy z poniedziałku na wtorek (2.35 czasu miejscowego), gdy podchodziła do lądowania na międzynarodowym lotnisku Agana. Szczątki samolotu, który rozpadł się na kilka części, rozrzucone są na znacznej przestrzeni porośniętego lasem wzgórz.

Wśród ofiar przeważają urlopowicze i koreańskie pary udające się w podróż poślubną. Na pokładzie było kilku południowokoreańskich polityków i 14 Amerykanów.

Admirał Janczak zaprzeczył

wcześniej doniesieniem, jakoby pilot Boeinga tuż przed katastrofą meldował o pożarze. Według admirała, pilot nie informował o awarii bądź zagrożeniu. Również uratowani pasażerowie nie wspominają o jakichkolwiek problemach towarzyszących lądowaniu. Analiza odnalezionego już czarnej skrzynki pozwoli przypuszczalnie ustalić fakty.

Samolot usiłował wylądować podczas tropikalnej ulewy, gdy widoczność była dość ograniczona. Gubernator Guam Carl Gutierrez, który jako jeden z pierwszych przejechał na miejsce katastrofy i pomagał ratować pierwszych rozbitek, powiedział, że samolot spadł na przebiegający przez dzunglę rurociąg naftowy. Jeden z naocznych świadków katastrofy opowiadał, że widział kilka osób, które o własnych siłach wyszły z wraku samolotu. Akcje ratowniczą utrudnił jednak ogień, który szybko ogarniał kadłub maszyny.

Na Guam mówi się obecnie, że do katastrofy mogła przyczynić się awaria lotniskowego urządzenia do wspomagania lądowań z ograniczeniem widoczności. Ekipy dochodzeniowe uzyskały informacje, że urządzenie to przez jakiś czas nie funkcjonowało. Podejrzania kierują się również w inne strony i nie wyklucza się zderze-

Tuż po katastrofie

nia, czy zamachu terrorystycznego. Południowokoreańska agencja prasowa podała, że obsługa konsulatu w

Aganie widziała samolot spadający w dwóch płonących częściach. Przypomniano sobie też pogrózki Północnej

Korei, że niedawna ucieczka dyktarza Hwang Jang-yopa zostanie pomszczona.

Fot. EPA-ELTA

Konflikt

Ułtymatywne stanowisko PSL

Przewodniczący SdRP - Józef Oleksy określił jako „ułtymatywne” stanowisko PSL w sprawie skupu zbóż wyrażone po wtorkowym posiedzeniu NKW PSL. W rozmowie z dziennikarką PAP, dodał, że świadczy ono o konflikcie osobowym i politycznym. Oleksy ma nadzieję, że premierowi uda się zlikwidować napięcie w tej sprawie. Postulaty PSL będą omawiane podczas śródrodowych obrad Prezydium SdRP.

Naczelny Komitet Wykonawczy PSL oczekuje niezwłocznie decyzji premiera Włodzimierza Cimoszewicza w sprawie uruchomienia zaliczkowego skupu zbóż. Ludowcy zapowiedzieli we wtorek, że w przypadku, kiedy nie nastąpi zmiana stanowiska premiera, PSL podejmie w Sejmie działania zmierzające do jego odwołania.

Oleksy powiedział, że SdRP popiera troskę o prawidłowy skup zbóż i odzielił te sprawy od „politycznego konfliktu, który przy tej okazji się pojawił”. „Myszę że premier Cimoszewicz znajdzie się, które pozwoli likwidować to napięcie. Myślę także, że nie jest dobrą metodą takie ułtymatywne stawianie sprawy i świadczy ono również o bardzo wyraźnym konflikcie osobowym. Nie jest dobrze, że kolejny raz do opinii publicznej adresowany jest szept o konflikcie i nieporozumieniu wewnątrz rządu” - powiedział przewodniczący SdRP.

„Nie znamy wszystkich szczegółów i okoliczności tego napięcia” - powiedział Oleksy. Zapytany, czy SLD mogłaby poprzeć postulat PSL, stwierdził, że Sojusz popiera wszelkie rozwiązania, które pomagają polskim rolnikom.

Społeczeństwo

Coraz więcej obcokrajowców chce mieć status uchodźcy w Polsce

Nadal wzrasta liczba cudzoziemców, którzy występują w Polsce o status uchodźcy. W ub.r. było ich 3200, w pierwszej połowie br. - 1700. Wzrost trwa od jesieni ub.r., kiedy także wnioski zaczęły składać grupy zatrzymanych nielegalnych imigrantów z Trzeciego Świata - mówi Jakub Boratyński z polskiego biura Wysokiego Komisarza ds. Uchodźców (UNHCR), specjalnej agencji ONZ. Na świecie jest ok. 26 mln osób, które musiały opuścić swe domy.

Występując na seminarium dla dziennikarzy, zorganizowanym 6 bm. w Warszawie przez UNHCR, Boratyński powiedział, że wzrostowi liczby wniosków o status uchodźcy nie odpowiada zwiększenie liczby decyzji Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i A Administracji o przyznaniu tego statusu. Jego zdaniem, wynika to m.in. z długotrwałej procedury, która może trwać nawet rok. Wiosną br. MSWA ujawniło, że rozpatrywaniem wniosków w departamencie ds. mi-

gracji i uchodźstwa zajmuje się 9 osób.

Status uchodźcy otrzymało dotychczas w Polsce ok. 700 osób. W ub.r. przyznano go 120 cudzoziemcom, odnowiono zaś 375 (w pierwszym półroczu br. decyzji pozytywnych było 39, negatywnych - 180). Od decyzji negatywnej można się odwołać do NSA. O status ubiegają się głównie obywatele Sri Lanki, Afganistanu, Iraku, Armenii, Indii i Somalii. Znaczną część tych, którzy złożyli wnioski, nie czeka na ich rozpatrzenie, lecz próbując wszelkimi drogami przedostać się na Zachód - wtedy postępowanie wobec nich umarza się w ub.r. było 1400 takich przypadków). Nielegalni imigranci występują o status uchodźcy, gdyż wystraszają się ich wydalenie z Polski. Boratyński przyznaje, że procedury uchodźcze są wykorzystywane przez imigrantów „ekonomicznych”, pragnących polepszyć swój byt dzięki nielegalnemu

wyjazdowi do Europy.

Ci nie mogą liczyć na status uchodźcy. Zgodnie z konwencją geneńską z 1951 r., ratyfikowaną przez Polskę w 1991 r., jest nią osoba, która opuszcza ojczyznę wskutek uzasadnionej obawy przed prześladowaniem z powodu rasy, religii, narodowości, przynależności do grupy społecznej lub z powodu przekonania politycznych. Na mocy umów międzynarodowych tym osobom przysługuje opieka, a funkcje ich „ambasadora” pełni UNHCR. Do czasu rozpatrzenia wniosku cudzoziemiec znajduje się pod opieką państwa i może przebywać w którymś z kilku ośrodków dla uchodźców. Po otrzymaniu statusu uchodźcy otrzymuje on tzw. geneński dokument podróży i może zostać w Polsce. W zaleceniu mieszkania, pracy i w innych problemach pomagają m.in. organizacje pozarządowe: Polska Akcja Humanitarna, PCK, Caritas, Helsińska Fundacja Praw Człowieka.

Ekologia

Smog zmusza Placido Domingo do przerwania występu

Wielki hiszpański tenor Placido Domingo musiał przerwać występ we wtorek wieczorem w stolicy Chile Santiago wskutek gwałtownego pogorszenia się niedyspozycji strun głosowych, spowodowanego gęstym smogiem, który rozparował się nad miastem.

Domingo, który występował w Teatro Municipal z okazji 30. rocznicy swego pierwszego recitalu w Santiago, zaledwie zaczął wykonywać drugą arie, kiedy przeczł, że nie jest w stanie dalej śpiewać.

Weześniejszy poinformowano publiczność, która z prezydentem Eduardo Freiem na czele wypełniła widownię, że wielki śpiewak cierpi na niezbyt oskrzeli, ale że spróbuje wykonać do końca cały program recitalu.

Wyraźnie przejęty Domingo przerwał recital, długo się usprawiedliwiając. Publiczność pożegnała go gorącymi oklaskami. Prezydent Frei, który odwiedził śpiewaka w kulisami, powiedział, że tenor „wrócił do Chile i to jest najważniejsze”.

Kilka godzin przed recitalem w Santiago ogłoszono kolejny alarm z powodu znacznego wzrostu zanieczyszczenia powietrza, które osiągnęło poziom krytyczny. W ostatnich miesiącach kilkakrotnie ogłaszano takie alarmy, łącznie z radykalnym ograniczeniem ruchu samochodów i czasowym zamknięciem setki najbardziej zatrzymujących atmosferę fabryk.

Placido Domingo wystąpił bez problemów w zesłanym tygodniu z recitalem w Buenos Aires po kilku recitalach w Londynie.

Sondaż

Niemcy nie chcą być długowieczni

44 proc. Niemców nie chce żyć dłużej niż 80 lat. Dowodzą tego wyniki sondażu przeprowadzonego przez niemiecką gazetę, „Die Woche”. Tyłko 18 proc. naszych zachodnich sąsiadów pragnęło dożyć 100 lat, jeszcze mniej (4 proc.) marzy o nieśmiertelności. Co 25 ankietowanego żądowało przeżyć 60 lat.

Aby przedłużyć życie o 20 lat, 54 proc. Niemców zadeklarowało gotowość obniżenia o połowę dziennego spożycia kalorii. 21 proc. zgodziłoby się w tym samym celu na przeszczerp, a 9 proc. zrezygnowałoby z seksu.

Srednia długość życia w Niem-

czech ulega w ciągu ostatniego stulecia znacznemu wydłużeniu. Jak podaje niemiecki Federalny Instytut Badań Demograficznych, kobiety z końca ubiegłego wieku dożywały przeciętnie 38,4 roku, mężczyźni - 35,5. Noworodki z końca XX wieku będą żyły średnio dwa razy dłużej: kobiety prawie 80 lat, mężczyźni 73.

Przez najbliższe dziesięciolecie nie uda się zahamować procesu starzenia niemieckiego społeczeństwa. Demografowie obliczają, że w 2040 r. będzie w Niemczech ponad milion ludzi w wieku powyżej 90 lat, tj. trzy razy więcej niż obecnie.

Indie

Minister kolei zamiata dworzec

Indyjski minister kolei, oburzony brudem panującym na dworcu głównym w Delhi, wziął się w środe do zamiatania stacji, mówiąc, że czystość jest ważniejsza nawet niż punktualność pociągów.

W dzinsach, koszulce sportowej i trampkach, minister Ram Vilas Paswan, w towarzystwie fotografów i na oczach ośmiupięciu pracowników, za-

ostamił długi odcinek torów na stacji i umył wodą z węży ściany kilku pomieszczeń.

„Nikt nie utrzymuje porządku, nie ma konserwacji. Należy utrzymywać perony i tory w czystości, zanim pomysł się o skończeniu ze spożnieniami pociągów” - podkreślił.

Minister Paswan, ostro krytykowany przez opozycję w związku z

ostatnimi katastrofami kolejowymi, pojawił się niedawno niespodziewanie na tym samym dworcu, zaskakując urzędnika, który się poskakał zamiast zalać w stojących w długiej kolejce klientów. Jeden z kierowników stacji został w związku z tym zwolniony z pracy, a dwóch innych zawieszono w czynnościach.

Salwador

42 śmiertelne ofiary świąt

42 osoby zginęły w stolicy Salwadoru podczas czterech pierwszych dni obchodzonych tu tradycyjnie w pierwszym tygodniu sierpnia świąt „Boskiego Zbawiciela Świata” - patrona kraju (po hiszpańsku Salwador znaczy Zbawiciel).

Według rzecznika Krajowego Komitetu ds. Sytuacji Nadzwyczaj-

nych, Victora Ramirez, głównymi przyczynami zgonów podczas świąt to śmierć od broni palnej, śmierć z przepicia i uduszenie w tłumie. Rzecznik podkreślił jednak, że w tym roku liczba ofiar jest o 38 proc. mniejsza niż w analogicznym okresie świąt zszlencowych.

Bliski Wschód

Netanjahu zażądał „natychmiastowych środków”

Izraelski premier Benjamin Netanjahu zażądał w środę od Jasera Arafata „podejścia natychmiastowych środków przeciwko terroryzmowi”.

Po zamachu terrorystycznym, w którym przez tydzień mordercy zabili 13 osób i zraniono 172 osoby, „przeżyliśmy trudne chwile” - powiedział szef rządu izraelskiego na konferencji prasowej w Jeruzolimie. Netanjahu odniósł przedtem godzinne spotkanie z jordańskim następcą tronu, księciem Hasanem.

Władze Autonomii Palestyńskiej, którym przewodniczył Arafat, „powinny zastosować globalne i natychmiastowe środki, aby skończyć ze zjawiskiem terroryzmu” - oświadczył Netanjahu.

„Nie mamy zamiaru narażać na cierpienia ludności palestyńskiej” - zapowiedział jednocześnie Netanjahu,

który obiecał, że zbiorowa kara zastosowana przez Izrael wobec przeszło 2 milionów Palestyńczyków w Cisjordanii i Gazie nie oznacza, że przez granicę nie będzie się przepuszczają żywności i leków.

„Jesteśmy jednak zdecydowani bronić naszego narodu i oczekuję, że blokada i zbiorowa kara okażą się wkrótce niepotrzebne” - dodał premier Izraela.

Książę Hasan oświadczył przed odjazdem z Jeruzolimy, że „Jordania powiedziała rządowi izraelskiemu, iż nie ma pokoju bez bezpieczeństwa, ale nie ma również bezpieczeństwa bez pokoju”.

„Należy budować bezpieczeństwo opierając się na zaufaniu do ludu” - dodał Hasan.

NA ZDJĘCIU: Podczas spotkania B. Netanjahu z księciem Hasanem. Fot. EPA-ELTA

Kambodża

Parlament zatwierdził nowego pierwszego premiera

Zgromadzenie Narodowe Kambodży zaaprobowało w środę nominację ministra spraw zagranicznych Ing Huota na stanowisko pierwszego premiera, na miejsce usuniętego księcia Norodom Ranariddha.

Przedstawiciele parlamentu poinformowali, że wniosek w sprawie nominacji Ing Huota poparło przeszło 80 członków 120-osobowego Zgromadzenia Narodowego. Dla uchwalenia wniosku potrzebne były głosy dwóch trzecich składu izby, czyli 80 parlamentarzystów.

Z najnowszych informacji wynika, że 86 członków Zgromadze-

nia Narodowego opowiedziało się za wnioskiem, czterech głosowało przeciwko, sześciu wstrzymało się od głosu, a trzy głosy były nieważne.

Przebywający w kraju członkowie partii FUNCINPEC (Zjednoczonego Frontu Narodowego na rzecz Niezależności, Neutralności i Współpracy z Kambodżą) Ranariddha nominowali Ing Huota jako następcę księcia na stanowisku pierwszego premiera. Drugi premier - Hun Sen, który 6 lipca usunął Ranariddha z zajmowanego stanowiska, poparł nominację Ing Huota.

Łotwa

4 frakcje podpisują deklarację rządową

Cztery największe frakcje parlamentarne i desygnowany na premiera Guntars Krasts podpisał w środę deklarację rządową i umowę o współpracy w ramach nowego rządu.

Nowy rząd, podobnie jak poprzedni, tworzą centrowa Łotewska Droga, lewicowa Demokratyczna Partia „Gospodarz”, a także konserwatywne, prawicowe ugrupowanie Ojczyzna i Wolność oraz koalicja - Łotewski Związek Chrześcijańskich Demokratów i Łotewski Związek Rolników.

W kwestii gospodarczej uzgodniono utrzymanie zrównoważonego, deficytowego budżetu, inflację zaplanowaną w roku bieżącym na 9 procent, a w 1998 na siedem. Prostanowiono nie podnosić podatków, poza podatkiem akcyzowym, a także przyspieszyć procesy prywatyza-

cyjne, które mają być ukończone do połowy przyszłego roku.

Głównym celem politycznym Łotwy pozostaje dążenie do Unii Europejskiej i NATO.

Parlament zatwierdził nowy rząd w czwartek.

Gabinet poprzedniego premiera, 39-letniego Andrisa Kracka absolwenta akademii rolniczej, byłego ministra rolnictwa, potem energicznego przedsiębiorcy i członka zarządu wielu spółek i banków, zaliczającego do grona najbogatszych Łotyszów, upadł po ujawnieniu przez prokuraturę serii przypadków łamania ustawy antykorupcyjnej przez ministrów i członków parlamentu. Okazało się, że prominentni urzędnicy państwowi zasiadają w zarządach spółek i banków oraz że wielu z nich nieżyłby uczciwie wypełniać deklaracje majątkowe.

KURIEREM

• Turcja i Republika Turcja Cypru Północnego - jedностronnie proklamowana w 1983 r. - podpisały w środę w Nikozji „porozumienie o stowarzyszeniu”, zapoczątkowując tym samym proces „częściowej integracji” RTCP z Turcją - podał turkacka agencja prasowa Anadolu. Turcykowie podpisali szef tureckiej dyplomacji İsmail Cem, który przybył w środę z jednodniową wizytą do Nikozji oraz minister spraw zagranicznych uznawany jedynie przez Turcję Republiki Tamer Etilin.

• Chorwacko-bośniackie spotkanie na szczycie, które ma podjąć trudny temat budowy Federacji Miżimlański-Chorwackiej w Split, rozpoczęło się w środę rano w Wołnie, w Adriatyckim wybrzeżu Chorwacji. W spotkaniu, oprócz prezydentów Bośni i Hercegowiny Aliji Izetbegovića i Chorwacji Franjo Tuđmana, uczestniczą inni członkowie najwyższych władz obu państw. Spodziewane jest przybycie także amerykańskich wysłanników Richarda Holbrooke'a i Roberta Gelbarda.

• Ustawa o wolności sumienia i stowarzyszeń religijnych może być wkrótce przyjęta, powiedział prezydent Borys Jelec w środę po ceremonii poświęcenia odbudowanej kaplicy świętych Borysa i Gleba. Jelec uważa, że powinna ona zostać przedłożona przez komisję składającą się z przedstawicieli rządu, administracji prezydenta i Rosyjskiej Cerkwi Prawosławnej, szczególnie te paragrafy, które są sprzeczne z konstytucją.

• Stany Zjednoczone nie zobowiązały się, że państwa bałtyckie znajdą się wśród krajów przyłączonych w drugiej turze do NATO, powiedział agencji Interfax rzecznik prasowy Departamentu Stanu Nicholas Burns. Oświadczamy się za bardzo ścisły związek pomiędzy NATO i Rosją oraz USA i Rosją, gdyż naszym zdaniem jest to najlepsza droga do utrzymania pokoju w Europie - stwierdził Burns, dodając, że również Rosja może być w przyszłości kandydatem do członkostwa w Sojuszu.

Rozpad rodziny: od częstych konfliktów - do śmiertelnych ciósów

We wczorajszym numerze „K.W.” informowaliśmy o tym, że małżeństwo ciosami noża zabiło. Stało się to w rodzinie Skeberdisów, w której mają też inspektora drogową, żona Laima była sekretarzem w ministerstwie. Przekrójujemy publikację z „Lietuvos rytas” o szczegółach konfliktu oraz komentarz specjalistów.

Konflikt w rodzinie dojrzał do awantury. Jak twierdzi K. Skeberdis, żona często popijała i stała się niebezpieczna. 29 maja policjanci pobili żonę. Nazajutrz zwróciła się w tej sprawie do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Inspektor od razu został czasowo odwołany ze stanowiska. Po zbiciu sprawy okazało się, że L. Skeberdiene nie kłamała. Zrezygnowała jednak z sankcji wobec męża.

3 czerwca K. Skeberdis pisemnie zobowiązał się do przeniesienia się z

zajmowanego przez rodzinę mieszkania w Wilnie do domu dziadkowego w rejonie wileńskim nad Zielonymi Jeziorami i że więcej już nie będzie konfliktów. W związku z tym nie wycofano sprawy karnej.

5 czerwca sąd honorowy policji drogowej ograniczył się do nagany ustnej.

K. Skeberdis od czerwca mieszkał w domu na działce i robił tam remont. W ubiegłą niedzielę małżonkowie znów się spotkali. Jak twierdzi komisarz M. Poplowski, Skeberdisowie spędzili ten wieczór w restauracji „Karolina”.

Potem przyjechali na działkę. Prokuratorowi K. Skeberdis powiedział, że żona była na dobrym rauszu, a sam on wypił tylko nieco wermutu. Na działce niekrzywiła L. Skeberdiene znów zaczęła uragać mężowi, że nie potrafi zarobić więcej pieniędzy.

Jak twierdzi K. Skeberdis, nawi-

ął mu się wtedy pod rękę nieduży składowy chiński nóż. Zadał nim siedem ciosów. Sekretarz ministerstwa osunęła się na podłogę między łóżkami. Policjant postawił ją, a sam spędził noc w garażu w samochodzie. Pod wieczór udał się do komisarza.

Prokurator J. Regelskye poinformowała wczoraj „Lietuvos rytas”, że K. Skeberdis bardzo żałuje, że miał pełne oczy łez. Został zatrzymany na dwa dni. Dzis zapadnie decyzja, czy prosić sąd o sankcję na aresztowanie.

Z pierwszego małżeństwa L. Skeberdiene miała syna (18-letniego). Skeberdisowie przeżyli wspólnie 17 lat, ich córka ma 16 lat.

L. Skeberdiene sekretarzem ministerstwa została w lutym b. w drodze konkursu. Do jej obowiązków należało załatwianie spraw ministerstwa, troska o problemy gospodarcze.

L. Skeberdiene, zanim została urzędniczką najwyższej rangi, była

kierowniczką wydziału administracyjnego ministerstwa.

Wiceminister reform administracyjnych i samorządów Teresele Kazlauskienė ze wzruszeniem powiedziała, jak bardzo wstrząsnęła powiadomkami nagła i niespodziewana śmierć współpracownicy.

Ponieważ Skeberdisowie nie mieli w Wilnie bliższej rodziny, sprawami pogrzebowymi zajęło się ministerstwo. Matka L. Skeberdiene mieszka w Mariampolu, a brat w Wykowszyskach.

Wczoraj współpracownicy przywieźli przebywającą na wakacjach dzieci. 16-letnią Agnę była w Kłajpedzie, w Giruliuai, a 18-letniego Povilasa znalezione dopiero po południu.

Minister reform administracyjnych i samorządów Kestutis Skrebys powiedział, że nie widzi powodu problemów rodzinnych zmarłej. L. Skeberdiene minister określił jako bardzo

dobrą specjalistkę. Współpracownicy denatki, z którymi rozmawiał „Lietuvos rytas”, twierdził to samo: „Energiczna, bystra, serdeczna, z poczuciem obowiązku”.

Kierowniczką wydziału administracyjnego Regina Lukoszevičienė podkreśliła, że koleżanka umiała znakomicie kontaktować się z ludźmi.

„Jeśli powstały problemy, była bardzo uważna, potrafiła szybko je rozstrzygnąć” - powiedziała R. Lukoszevičienė. L. Skeberdiene w pracy nie opowiadała o konfliktach rodzinnych.

L. Skeberdiene w Wileńskim Instytucie Pedagogicznym zdobyła dyplom pedagogi i psychologa, pracowała w przedszkolu, następnie w kilku innych instytucjach. Do Ministerstwa Reform Administracyjnych i Samorządów L. Skeberdiene przyszła z wydziału personalnego Litewskiej Giełdy Pracy.

Maltretowane kobiety najczęściej godzą się ze swym losem

Doradca programów rozwojowych ONZ socjolog Giedre Purvanecienė „Lietuvos rytas” powiedziała, że na Litwie istnieje opinia, iż przemoc w stosunku do kobiet rozpowszechniona jest tylko wśród osób niewykształconych i niezamożnych. Śmierć sekretarza Ministerstwa Reform Administracyjnych i Samorządów L. Skeberdiene świadczy o tym, że przemoc istnieje również w innych warstwach społecznych.

Według danych badań, przeprowadzonych pół roku wcześniej przez G. Purvanecienė, 35 proc. mieszkanków Litwy jest przemocowanych, że problem przemocy w rodzinie powinna rozstrzygnąć sama rodzina, że nie jest potrzebna żadna ingerencja służb społecznych.

W swoich rodzinach mocno została pobita ponad pięćdziesiątka zamężnych kobiet na Litwie. Socjologowie przypuszczają, że te liczby są znacznie pomniejszone, gdyż wiele kobiet krepuje się przynajmniej do doznanej przemocy nawet podczas anonimowych sondaży.

W 1994 r. „Baltijos tyrimai” przeprowadziła sondaż, w toku którego ustalono, że na Litwie 18 proc. kobiet i 3 proc. mężczyzn uległo mocnemu pobiciu w swoich rodzinach.

Wśród małżeństw i rozwodzonych bądź żyjących „na wiarę” (nie procent jest znacznie większy - 21,2 proc. kobiet i 4 proc. mężczyzn). W 1993 r. ONZ przyjęła deklarację o zniesieniu przemocy wobec kobiet, której Litwa jeszcze nie podpisała.

W 1996 r. socjologowie przeprowadzili na Litwie sondaż wśród 228 kobiet w wieku od 18 do 65 lat z Wilna, Poniewieża i Szawol. Przemoc fizycznej co najmniej raz w życiu doznała ponad połowa respondentów (64,5 proc.). Przemoc fizycznej ze strony mężczyzny (męża) doznało 35,6 proc. kobiet. 48 było bitych po twarzy, 41 - popychanych, 21 - targanych za włosy, 17 - kopanych, 13 - bitych jakimś przedmiotem, 12 - miało wykręcone ręce, 12 - duszono.

Prześluchane kobiety podały następujące przyczyny przemocy fizycznej: krzywdzieli jej pijany - 85, był bezradnie przyzwyczajony - 51, z zazdrości - 32, kobieta nie wróciła do domu - 16, kłamała - 14. Mniej niż jedna piąta maltretowa-

nych fizycznie kobiet szukała pomocy bądź poddała krzywdziela do sądu.

Przeważająca większość - 79 proc. - kobiet po doznaniu przemocy nigdzie się nie zwracała i żadnej pomocy nie szukała. Najczęściej te kobiety odczuwały poniżenie, gniew, bezsilność, smutek, strach.

Gł. komisari policji Samorządu Wileńskiego Stasys Buinokas dla „Lietuvos rytas” powiedział, że kobieta po doznaniu przemocy w rodzinie może wzmocnić policję i jeśli mężczyzna jest bardzo pijany, policjanci mogą go odwieźć do izby wytrzeźwień.

W przypadku braku większych obrażeń ciała u kobiety funkcjonariusze nie mają podstaw do ukarania męża.

Funkcjonariusz powiedział, że osobście dopomógł nie jednej znanej kobiecie poprzez poważną rozmowę z ich mężami. Nie sposób jednak rozstrzygnąć w ten sposób problemów wszystkich kobiet na Litwie.

Zdaniem S. Buinokasa, należy doskonale prawo i przewidzieć konkretne środki oddziaływania.

Według danych posła, byłego lekarza naczelnego Wileńskiego Szpitala Uniwersyteckiego (Zalginiu) Juozasa Oleki, prawie pięćdziesiąt zarejestrowanych w tym szpitalu pacjentów z urazami stanowiły kobiety.

Przynajmniej połowę tych urazów było nieporozumienia rodzinnego, gdy kobieta stawała się ofiarą małżonka. Najczęściej przypadkiem jest złamanie szczęki.

Ustawa Republiki Litewskiej o Centrum Badania Ludobójstwa i Ruchu Oporu Mieszkańców Litwy

Sejm Republiki Litewskiej,
kierując się powszechnie uznaną przez wspólnotę międzynarodową zasadą, że eksterminacja ludzi w jakimkolwiek bądź celu jest przestępstwem,

uwzględniając to, że Republika Litewska przystąpiła do Konwencji z 9 grudnia 1948 r. w sprawie zamykania dróg zbrodni ludobójstwa i karania za nią oraz do Konwencji z 26 listopada 1968 r. w sprawie niesławienia terminu przedawnienia za przestępstwa wojenne i przestępstwa przeciwko ludzkości,

opierając się na ustaleniach Europejskiej Konwencji o ochronie praw i podstawowych wolności człowieka oraz protokołów do niej,

konstatując, że od 15 czerwca 1940 r. do 11 marca 1990 r. Litwa była okupowana, a narzucone reżimy okupacyjne - bezprawne,

konstatując, że fizyczne i duchowe ludobójstwo mieszkańców Litwy oraz przestępstwa przeciwko ludzkości i człowieczeństwu były dokonywane w okresie okupacji,

konstatując, że w latach 1940-1990 na Litwie w różnych formach (wojskowych i politycznych) odbywał się ruch oporu wobec władz okupacyjnych ZSRR i Niemiec,

uznając, że duża część mieszkańców Litwy zginęła w walkach o wolność albo padła ofiarą ludobójstwa, przestępstw przeciwko ludzkości i człowieczeństwu oraz przestępstw wojennych i powinna być upamiętniona, godnie uczczona i uwieczniona,

dążąc do stworzenia warunków w celu zbadania procesów ruchu oporu obywateli Litwy przeciwko reżimowi okupacyjnemu, do ich oceny i pociągnięcia do odpowiedzialności karnej organizatorów ludobójstwa oraz organizatorów i wykonawców przestępstw przeciwko ludzkości i człowieczeństwu, przyjmując te ustawy

Rozdział pierwszy Zasady ogólne

Artykuł 1. Przeznaczenie ustawy

Ustawa ta reguluje działalność Centrum Badania Ludobójstwa i Ruchu Oporu Mieszkańców Litwy, określa jego zadania, funkcje, sytuację prawną, strukturę i organizację pracy.

Artykuł 2. Centrum Badania Ludobójstwa i Ruchu Oporu Mieszkańców Litwy

1. Centrum Badania Ludobójstwa i Ruchu Oporu Mieszkańców Litwy (dalej - Centrum) jest międzyresortową państwową instytucją, badającą wszystkie przejawy ludobójstwa, przestępstw przeciwko ludzkości i człowieczeństwu, przesładowania mieszkańców Litwy w latach okupacji, jak też procesy zbrojnego i niebrojnego ruchu oporu przeciwko okupacji, inicjującą prawną ocenę organizatorów i wykonawców ludobójstwa. Centrum koordynuje prace badawcze, prowadzone przez inne instytucje w dziedzinie określonej w niniejszej ustawie.

2. Centrum na prawo powoływać w celu realizowania programów międzyresortowe grupy robocze. Mogą w nich na zasadach umowy pracować specjaliści innych resortów i organizacji.

3. Centrum jest osobą prawną, posiadającą rachunek rozliczeniowy w Banku Litewskim i pieczęć z godłem Państwa Litewskiego oraz nazwą „Centrum Badania Ludobójstwa i Ruchu Oporu Mieszkańców Litwy”.

Artykuł 3. Podstawy prawne działalności Centrum

Centrum działa zgodnie z Konstytucją, ustawami Republiki Litewskiej, innymi przyjętymi przez Sejm aktami prawnymi, dekretemi prezydenta republiki, uchwałami rządu i Statutem Centrum oraz niniejszą ustawą.

Rozdział drugi Zadania i funkcje Centrum

Artykuł 4. Zadania Centrum

Do zadań Centrum należy odtworzenie historycznej prawdy i sprawiedliwości, badanie dokonywanego w latach 1939-1990 przez reżimy okupacyjne ludobójstwa fizycznego i duchowego mieszkańców Litwy i ruchu oporu przeciwko tym reżimom, uwiecznianie pamięci bojowników o wolność i ofiar ludobójstwa, inicjowanie oceny prawnej skutków okupacji. Centrum również prowadzi badania polityki, jaką prowadził reżim okupacyjny na Wileńszczyźnie w latach 1920-1939 i procesy ruchu oporu wobec niej.

Artykuł 5. Funkcje Centrum

Wykonując powierzone mu zadania Centrum:

1) kształtuje politykę państwową w dziedzinie badań, określonej przez niniejszą ustawę; ustala kierunki i metodykę badań, formułuje problematykę pracy, opracowuje długoterminowe i krótkoterminowe programy badań ludobójstwa i ruchu oporu oraz je realizuje, koordynuje badanie w tej dziedzinie, jakie prowadzi wszystkie inne instytucje;

2) zbiera, gromadzi, systematyzuje i uogólnia materiał o przestępstwach popełnionych przez reżimy okupacyjne, odsłania przestępstwa istotę reżimów totalitarnych, system dokonywania ludobójstwa i przestępstw przeciwko ludzkości oraz przestępstw wojennych, ustala organizatorów i wykonawców ludobójstwa i przedstawia o nich materiały; inicjuje wyszczególnienie spraw karnych;

3) zbiera, analizuje i uogólnia materiał o ruchu oporu przeciwko reżimowi okupacyjnemu, o działalności organizacji pod-

5 czerwca 1997 r., nr VIII-238

ziemnych, ruchu partyzanckim i uczestnikach walk o wolność;

4) publikuje materiał naukowy, informacyjny, analityczny, wydaje edycje o ludobójstwie i ruchu oporu mieszkańców Litwy przeciwko reżimowi okupacyjnemu, przygotowuje konferencje naukowe, uczestniczy w programach organizowanych przez inne instytucje i państwa;

5) sporządza spisy imienne żołnierzy-ochotników, uczestników walk o wolność, więźniów politycznych, zesłańców i osób poszkodowanych;

6) uczestniczy w poszczególnych programach państwa, związanych z obliczaniem szkód, wyrządzonych w czasie okupacji i realizuje takie programy;

7) współpracuje z Ministerstwami Oświaty i Nauki, Kultury, Ochrony Kraju i placówkami naukowymi, udziela pomocy metodycznej w realizowaniu programów wychowania patriotycznego młodzieży i społecznych programów obywatelskości;

8) razem z Departamentem Archiwów Litwy powołuje wspólną Radę Zarządzania i Metodyki i społeczem rozstrzyga w trybie zatwierdzonego przez rząd regulaminu strategiczne kwestie przechowania, porządkowania i użytkowania specjalnej części państwowego funduszu archiwów Litwy (oddziału LSSR komitetu bezpieczeństwa państwowego (KGB) byłego ZSRR, ministerstwa spraw wewnętrznych byłej LSSR i Litewskiej Partii Komunistycznej, pierwszych oddziałów byłych instytucji LSSR) państwowego funduszu archiwów Litwy; powołuje wspólne grupy robocze do opracowania systemu poszukiwań informacyjnych;

9) bada materiał informacyjny i udziela informacji osobom prawnym oraz fizycznym o poległych, zaginionych bez wieści, represjonowanych, przesładowanych, poszkodowanych w okresie okupacji mieszkańców i żołnierzy-ochotników Litwy;

10) inicjuje, zachęca i popiera projekty tworzenia zespołów pomnikowych, pomników, znaków pamięci, filmów, monografii i ogłasza publiczne konkursy na ich realizowanie;

11) uczestniczy w tworzeniu zespołu pomnikowego walk i cierpienia w Wilnie, troszczy się o zachowanie autentyczności historycznego zespołu pomni kowego - byłego gmachu KGB - i stopniowo rozszerzanie Muzeum Ofiar Ludobójstwa, jak też o stworzenie odpowiednich warunków do przechowania nieodłącznej części tego zespołu pomnikowego - byłych archiwów KGB;

12) koordynuje realizowaną z inicjatywą organizacji państwowych i społecznych budowę pomników, sporządza zestawienia tych pomników, konsultuje, udziela zaleceń i pomocy metodycznej w upamiętnianiu walk o wolność (wznosząc pomniki, tworząc filmy, nadając imiona uczestników ruchu oporu placom i ulicom miast, uczelniom lub innym obiektom);

13) przygotowuje propozycje, dotyczące obchodów w skali państwowej pamiętnych dat, związanych z ludobójstwem mieszkańców Litwy i walkami o wolność, konsultuje instytucje państwowe i organizacje społeczne, organizujące przeróżne przedsięwzięcia, związane z ruchem oporu i ludobójstwem;

14) przygotowuje ekspedycje Litwy i innych krajów do miejsc zesłania, masowych mordów, walk ruchu oporu i uczestniczy w tych ekspedycjach, zbiera materiał krajoznawczy, zeznania świadków, uczestniczy w projektach międzynarodowych, które mają na celu uwiecznienie pamięci ofiar ludobójstwa;

15) organizuje stałe ekspozycje w Muzeum Ofiar Ludobójstwa, wykorzystując wyniki badań jednostek Centrum oraz zgromadzony przez nie materiał, gromadzi zbiory muzeum, systematyzuje je, chroni i utrzymuje w porządku, przygotowuje i realizuje programy edukacyjne dla studentów i młodzieży szkolnej;

16) troszczy się o poszukiwanie dokumentów, związanych z ludobójstwem i ruchem oporu, na Litwie i w innych państwach, ich odzyskanie lub nabycie kopii, gromadzi materiał pisany, fotograficzny, dźwiękowy, filmowy o ludobójstwie i ruchu oporu;

17) inicjuje wszechstronną ocenę prawną skutków ludobójstwa i okupacji, jak też uznanie za przestępstwa organizacji oraz resortów, które dokonywały ludobójstwa i przesładowań mieszkańców Litwy;

18) ustala fakty ludobójstwa i przesładowania mieszkańców Litwy i przekazuje materiał o konkretnych wykonawcach ludobójstwa państwowym instytucjom praworządności, współpracuje z tymi instytucjami, delegując swych przedstawicieli do grup roboczych, prowadzących badania i mających uprawnienia dochodzeniowe; kontroluje, aby nie było zwłoki w tych badaniach; może być powodem w sądach w sprawie zbrodni ludobójstwa, przestępstw przeciwko ludzkości i człowieczeństwu oraz przestępstw wojennych;

19) współpracuje z instytucjami praworządności, badającymi działalność destrukcyjną służb specjalnych innych państw na terytorium Litwy, udostępniając zgromadzony w archiwach materiał i ustalone fakty;

20) inicjuje, przygotowuje i uczestniczy w przygotowaniu projektów ustaw oraz innych dokumentów w sprawie oceny prawnej skutków okupacji (o statusie prawnym, opiece społecznej uczestników ruchu oporu, osób poszkodowanych, odpowiedzialności za ludobójstwo i in. kwestiach) oraz kontroluje ich wykonanie, przynajmniej statutu prawnego żołnierzy-ochotników, uczestników walk o wolność, więźniom politycznym, zesłań-

com i osobom poszkodowanym; w trybie określonym przez ustawy wydaje zaświadczenia ustalonej formy i prowadzi ich ewidencje;

21) składa wnioski w sprawie przywrócenia praw osobom represjonowanym za opór wobec reżimów okupacyjnych, zaleca ponowne rozpatrzenie spraw tych osób;

22) przygotowuje wnioski w sprawie odznaczenia żołnierzy-ochotników i uczestników walk o wolność, jak też przywrócenia posiadanych wcześniej stopni i odznaczeń.

Rozdział trzeci

Struktura i pracownicy Centrum

Artykuł 6. Struktura i pracownicy Centrum

1. Centrum tworzą:

1) Departament Badania Ludobójstwa i Ruchu Oporu;

2) Departament Pamięci (z Muzeum Ofiar Ludobójstwa);

3) Wydział badań specjalnych (z komisją praw uczestników ruchu oporu);

2. Jednostki Centrum spełniają funkcje, wyszczególnione w niniejszej ustawie i współpracują ściśle ze sobą, wykorzystując materiał, zgromadzony w innych jednostkach;

3. W Centrum pracują etatowi pracownicy oraz specjaliści czasowo tworzonych grup roboczych do realizowania długo- i krótkoterminowych programów (na podstawie umów terminowych).

4. Centrum kieruje dyrektor generalny. Na wniosek premiera mianuje i odwołuje go Sejm. Dyrektor generalny Centrum, kierownicy jednostek strukturalnych Centrum i ich zastępcy tworzą radę Centrum. Pracą rady kieruje dyrektor generalny Centrum.

5. Dyrektor generalny w strategicznych kwestiach działalności Centrum, kształtowania programów i ich wykonania może powoływać tymczasowe grupy konsultacyjne spośród przedstawicieli Prokuratury Generalnej, Ministerstwa Sprawiedliwości, Ministerstwa Ochrony Kraju, Departamentu Bezpieczeństwa Narodowego, Litewskiego Instytutu Historii, organizacji społecznych więźniów politycznych i uczestników ruchu oporu, Światowej Wspólnoty Litwinów oraz innych instytucji państwowych i organizacji społecznych.

6. Centrum tworzy fundusz badania i uwiecznienia pamięci ludobójstwa i ruchu oporu, który działa zgodnie z opracowanym i zatwierdzonym przez Centrum regulaminem.

7. Ze swej działalności Centrum składa sprawozdanie Sejmowi i rządowi.

8. Kompetencje, strukturę i funkcje Centrum określa Statut Centrum. Statut ten zatwierdza Sejm na wniosek rządu.

Rozdział czwarty

Finansowanie Centrum

Artykuł 7. Finansowanie Centrum

1. Centrum jest finansowane z:

1) budżetu państwowego;

2) funduszu badania i uwiecznienia pamięci ludobójstwa i ruchu oporu, na który składają się ofiary, dobroczynność organizacji państwowych i społecznych, spadki, wpływy za usługi, darowizny i inne źródła.

2. Na finansowanie poszczególnych programów państwowych postanowieniem Sejmu i rządu przydzielane są dodatkowe środki z budżetu państwowego.

Rozdział piąty Zasady końcowe

Artykuł 8. Odpowiedzialność za utrudnianie badania ludobójstwa i ruchu oporu przeciwko reżimowi okupacyjnemu

1. Ludobójstwo i przesładowania mieszkańców Litwy badane są poprzez zbieranie i analizowanie całego materiału i dokumentów z archiwów, znajdujących się na Litwie i poza jej granicami, zeznani i wspomnień świadków, uczestników i ofiar. Badanie ludobójstwa i ustalenie prawdy historycznej nie może być wstrzymanywane pod żadnym pretekstem.

2. Za utrudnianie, zwlekanie badania ludobójstwa mieszkańców Litwy, ukrywanie, niszczenie posiadanego materiału i informacji, odmowę świadczenia osoby fizyczne i prawne ponoszą odpowiedzialność według ustaw Republiki Litewskiej.

Artykuł 9. Akty prawne, które utraciły ważność

Po wejściu w życie niniejszej ustawy tracą ważność:

1) ustawa o Centrum Badania Ludobójstwa i Ruchu Oporu Mieszkańców Litwy (Dz. U., 1993, nr 32-735);

2) uchwała Sejmu „O trybie wejścia w życie ustawy Republiki Litewskiej o Centrum Badania Ludobójstwa i Ruchu Oporu Mieszkańców Litwy” (Dz. U., 1993, nr 32-736);

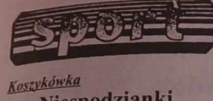
3) uchwała Sejmu „O nowelizacji uchwały Sejmu Republiki Litewskiej „O trybie wejścia w życie ustawy o Centrum Badania Ludobójstwa i Ruchu Oporu Mieszkańców Litwy” (Dz. U., 1993, nr 73-1372);

4) ustawa „O uzupełnieniu ustawy Republiki Litewskiej o Centrum Badania Ludobójstwa i Ruchu Oporu Mieszkańców Litwy” (Dz. U., 1995, nr 57-1420).

Ogłaszam te ustawy, przyjęte przez Sejm Republiki Litewskiej.

Prezydent republiki Algirdas BRAZAUSKAS

(Zam. 88/0)

Lekkoatletyka
Medale dla najlepszych

Na mistrzostwach świata w Atenach wczoraj późnym wieczorem rozdzielili medale skoczkiwiec zwyciężył. Wystąpił w finale i Artur Partyka - największą nadzieją Polaków na medal najwyższe próby. W półfinałowym biegu na 110 m pól wziął udział Artur Kuchuk, który nie zdołał ustanowić rekord Polski - 13,27 sek. Poprawił on o 0,08 sek. wynik Tomasa Nagorki z 1990 roku. W tej konkurencji Polacy Tomasz Ścigaczewski (13,73) i Ronald Mehlich (13,51) odpadli w ćwierćfinale.

Polaki dziesięcioboista Sebastian Chmara, który po pierwszym dniu zawodów był na 6 miejscu, wczoraj z powodu kontuzji nie wystartował do dalszych konkurencji.

Wczoraj w eliminacjach trójskoku wystąpił reprezentant Litwy Audrius Raizgys. Nieestety jego wynik 16,21 m był wśród 39 zawodników dopiero 30. W tej grupie zwyciężył Kubańczyk Y. Quesada - 17,47 m. W innej grupie również pierwszy był Kubańczyk A. Urrutia - 17,11 m.

W przededniu rozdano medale w pięciu konkurencjach. Sensacyjnie zakończył zmagania oszeprzenie. Rekordzista świata i mistrz olimpijski Czech Jan Zelezný nie zakwalifikował się do finału: spalił dwie próby, a w trzeciej uzyskał 82,06 m, co dało mu zaledwie 9 miejsce. Mistrzem świata został Marius Corbett z RPA - 88,40 m. Drugi był Brytyjczyk Steve Backley - 86,80, a trzeci Grek Kostas Gatzidouis - 86,64 m.

Trzeci złoty medal zdobył Amerykanin. Faworyt biegu na 400 m Michael Johnson pewnie zwyciężył - 44,12 sek. Wyprzedził on Davisa Kamoę z Ugandy - 44,37 sek. i swego rodaka Tyree Washingtona - 44,39 sek.

Skok w dal mężczyzny wygrał Kubańczyk Iwan Pedroso - 8,42 m. Srebrny medal zdobył Amerykanin Erik Walder - 8,38, a brązowy - Rosjanin Kiril Sosunov - 8,18.

Bieg kobiecych na 1500 m wygrała

Portugalka Carla Sacramento - 4:04,24. Srebrny medal na koncie Amerykanki Reginy Jacobs - 4:04,63, a brązowy zdobyła Szwajcarka Anita Weyeremann - 4:04,70. Polka Małgorzata Rydz w biegu finałowym nie odegrała większej roli i zajęła ostatnie, dwudzieste miejsce (4:13,25). Wczoraj Rydz wzięła udział w biegu eliminacyjnym na 800 m i awansowała do półfinału.

Do zwycięstw kenijskich biegaczy na długich i średnich dystansach już jesteśmy przyzwyczajeni. W ich ślady poszła Sally Barsosio, wygrawca finałowego biegu na 10000 m w czasie 31 min. 32,92 sek. Drugie miejsce zajęła Fernanda Ribeiro z Portugalii (31.39,15), a trzecie Japonka Masako Chiba (31.41,93).

Inf. wł.
Carl Lewis... najszyszy człowiekiem świata

Amerikanin Carl Lewis, wielokrotny mistrz olimpijski i świata w biegu na 100 m, pozostaje najszyszy człowiekiem globu, mimo iż nie do niego należy rekord na tym dystansie. Przed dziesięciu laty specjalny radar zmierzył mu prędkość 43,37 km/godz. W finale mistrzostw świata w Atenach jego rodak Maurice Greene i Kanadyjczyk Donovan Bailey uzyskali znacznie mniejszą prędkość - 42,71 km/godz.: pierwszy na 58 metr, drugi - cztery metry dalej. Donovan Bailey nie zbliżył się do osiągnięcia Lewisa nawet w finale olimpijskim w Atlancie, w którym pobili rekord świata na 100 m wynikiem 9,84 sek.

Pięćdziesiątka
Trzy Polki w finale

W finale Pucharu Świata w pięcioboju nowoczesnym kobiet, który odbędzie się 23 sierpnia w Cascais w Portugalii, wystąpią trzy Polki. W turnieju weźmie udział 16 zawodowych zawodniczek z rankingu Pucharu Świata. W grupie tej znajdują się aż 4 polskie pięcioboistki - Anna Sulima (drugą pozycją), Iwona Kowalska (7), Edyta Małoszyc (8) oraz Paulina Boenisz (10). Zgodnie z regulaminem

każde państwo mogą reprezentować maksimum trzy uczestniczki. W rankingu MS prowadzi Rosjanka Jelizaweta Stuworowa, a na trzeciej pozycji jest Białorusianka Zanna Szubienok.

Jesli kontuzja Iwony Kowalewskiej, która nabywała się podczas mistrzostw świata w Sofii, okaże się poważniejszą, wówczas za Portugalii pojedzie 19-letnia Boenisz - tegoroczne objawienie w kobiecym pięcioboju.

Pilka ręczna
Z okazji stulecia

W rocznicę stulecia Duńskiej Federacji Piłki Ręcznej w Odense odbył się pokazowy mecz pomiędzy meksykańskimi reprezentantami tego kraju i resztą świata. Zwyciężyła drużyna gości 29:26 (7:13). Najwięcej bramek zdobyła 6. dla gościa - Patrik Kavar (Chorwacja) i Talant Duszebajew (Hiszpania) po 5.

Siatkówka
Kadetek prowadzą w Tajlandii

Reprezentacja Polski juniorów młodszych w siatkówce wygrała rywalizację w swej grupie eliminacyjnej w mistrzostwach świata kadetek, rozgrywanych w Tajlandii. Polki wygrały trzy mecze z Japonią 3:0, Kubą 3:2, Ukrainą 3:1 i zapewniły awans do rozgrywek ćwierćfinałowych.

Igrzyska
Samaranch o szansach Aten

Przewodniczący Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego Juan Antonio Samaranch powiedział, że spodziewa się, iż MKOl dokona wyboru organizatora letnich igrzysk 2004 roku w głosowaniu (5 września, Lozanna) za zamkniętymi drzwiami.

Na spotkaniu w Atenach z hiszpańskimi dziennikarzami Samaranch pogratulował sobie ... nie wtrącając się do procesu głosowania, ponieważ - jak stwierdził - "byłoby źle dla szefa MKOl stać po stronie zwycięzcy, a jeszcze gorzej znaleźć się po stronie

przegranego".

Ateny, Buenos Aires, Kapsztad, Sztokholm i Rzym znajdują się wśród pięciu "finalistów", aspirujących do organizacji igrzysk 2004 roku. Ateny, gospodarz trwających właśnie mistrzostw świata w lekkiej atletyce, mają niewielką przewagę nad konkurentami.

"Grecy wykorzystają okazję, by wykazać się zdolnościami organizacyjnymi, ale to nie będzie miało na mnie wpływu, ponieważ - jak już powiedziałem - nie będą uczestniczyli w głosowaniu" - powiedział Samaranch.

J. A. Samaranch przyznał, że ceremonia otwarcia mistrzostw była "jedną z najlepszych", jaką widział. Podkreślił także, iż źródła finansowania ruchu olimpijskiego są zapewne nie do 2008 roku i wskazał, że federacje otrzymają coraz większy udział w dochodach z igrzysk. Wyraził też poparcie dla transmitowania zawodów przez sieci telewizyjne, "ponieważ ludzie mają prawo oglądać igrzyska bez jakichkolwiek opłat". (PAP)

Gimnastyka
Rekordowe mistrzostwa w Lozannie

Rekordową obsadę mieć będą tegoroczne 33 mistrzostwa świata w gimnastyce sportowej (31 sierpnia - 7 września). Start w Lozannie zapowiedzieli ponad 600 zawodniczek i zawodników z 66 państw z pięciu kontynentów. Jeszcze nigdy w historii tej dyscypliny mistrzostwa nie miały takiej obsady. W ubiegłym roku w Portoryko o medale ubiegało się o 32 procent zawodniczek i zawodników mniej, a liczba startujących w MS-95 w japońskim Sabae była o 23 procent mniejsza. Szwajcarzy już po raz drugi są organizatorami mistrzostw świata w gimnastyce sportowej, poprzednio gościli światową czołówkę w 1950 roku, w Bazylej. Wtedy swoich reprezentantów przysłało czterdzieśc narodowych związków gimnastycznych, teraz o 52 więcej. (PAP)

Niespodzianki na parkiecie

Wczoraj w Melbourne zakończyły się rozgrywki eliminacyjne młodzieżowych mistrzostw świata w koszykówce. W ostatnim meczu reprezentacja Litwy zmierzyła się z mistrzami świata Amerykanami. Pewnie wygrali Amerykanie 90:66 (50:28). Koszykarze Litwy zajęli w swej grupie eliminacyjnej czwarte miejsce i w piątek w meczu ćwierćfinałowym zmierzą się z najlepszą drużyną grupy A - Turcją lub Argentyną.

W przedostatnim dniu posypały się niespodzianki. Koszykarze Puerto Rico wygrali z Amerykanami 74:69 i zapewniły sobie pierwsze miejsce w grupie B. Nowa Zelandia pokonała Chiny 73:57.

W grupie A Turcja pokonała bez porażki zwyciężczynie Australię 81:67. Korea Półd. wygrała z Egiptem 83:70. W grupie B aż trzy zespoły - Hiszpania, Turcja i Argentyna - przed wczorajszymi meczami pretendowały do pierwszego miejsca.

Zwycięstwo na początku

W Czechach rozpoczęły się eliminacje do mistrzostw Europy juniorów (do lat 17). Z sześciu drużyn do rozgrywek finałowych, które się odbędą w roku przyszłym w Warnie, zakwalifikują się trzy zespoły.

W pierwszym meczu reprezentacja Litwy pokonała Turcję 78:74 (36:41). Koszykarze Polski przegrali z Izraelem 59:69. Drużyna Czech wygrała z Gruziami 105:73.

Pilka nożna

Porażka ze Słowacją
Piłkarska reprezentacja Polski do lat 21 przegrała ze Słowacją 1:3 (0:1) w towarzyskim meczu rozegranym w Trnawie.

Inf. wł.

CZWARTEK
7 SIERPNI

- LTV**
8.00 - Twój czas. 8.30 - Zielone drzewo życia. 9.00 - Dzieci i dwoje. 10.00 - S. "Dziewczęta i wdowcy" (15.Polska). 10.50 - Millionier. 11.10 - Tajemnicza historia. 17.00 - S. "Kasper i jego przyjaciele". 17.25 - Dary sądów. 18.00 - Dziennik. 18.10 - Teleart. 18.40 - Dziennik (ros). 18.50 - Telegra. 19.20 - Szamujno. 19.25 - S. "Dziewczęta i wdowcy". 20.20 - Loteria. 20.30 - Panorama. 21.00 - Film dok. 22.00 - S. "Białe wieloryby". 22.55 - Freski A.Kmiełkowskiego. 23.15 - Dziennik wieczorny. 23.25 - Program sportowy.

- LNK**
7.30 - Poranne kocio. 9.00 - Teleshop. 9.05 - S. "Bez domu jest źle". 9.50 - S. "Cuda". 10.35 - S. "Sina dal". 11.20 - Na nasze zwycięzce. 11.35 - Z pamięci reki. 11.50 - Miwiga przedstawiła. 14.45 - Walka słów. 15.05 - Niwy. 15.30 - Twój wychowanek. 15.55 - Kontakt. 16.20 - S. "Alondra". 16.35 - S. "Cuda". 18.55 - Teleshop. 19.00 - S. "Bez domu jest źle". 19.50 - 20.25 - S. "Wizyta". 20.25 - S. "Szukanie macierzy". 22.30 - Dziennik. 22.45 - 23.15 - Film fab. "Polowanie na jelenia".

- BALTYCKA TV**
8.30-17.00 - Program BBC. 17.05 - Muzyka. 18.00 - S. "Tak świat się kreśli". 19.00

- S. "Płonąca pochodnia". 20.00 - S. "Historia miłości". 22.55 - Telegra. 21.00 - Film fab. "Miało kobiecie". 23.25 - S. "Tajna dyplomacja". 0.25 - 8.30 - Program CNN.

- TV-3**
8.15 - Teleshop. 8.45 - S. "Santa Barbara". 9.30 - Komedia. "Grace w opałach". 17.30 - Teleshop. 17.45 - S. "Maska". 18.10 - S. "Nareszcie dzwonek". 18.35 - Budownictwo. 19.00 - Dziennik. 19.15 - S. "Santa Barbara". 20.00 - S. "Uroczy odzwani". 20.30 - S. "Grace w opałach". 21.00 - S. "Słoneczny patrol". 21.50 - Nowości sportowe. 22.00 - Wiadomości. 22.15 - S. "Strefa zmrzku". 22.40 - Film fab. "Ja Amerykanin". 0.45 - S. "Nieudolni mężczyźni".

- WILEŃSKA TV**
7.55 - Wiadomości z Wilna. 8.10 - Dziękuję za zakup. 8.20 - Abonament. 8.50 - Humor. 9.15 - S. "Rodzina Campbellów". 10.15 - Apteka. 10.30 - Dziękuję za zakup. 11.00 - Film fab. "Oznaki życia". 11.40 - Towary i usługi. 13.05 - Filmy anim. dla dzieci. 13.50 - Z Moskwy. 14.00 - Film fab. "Przyjaciele i lata". 18.00 - Z Moskwy. 18.45 - Wiadomości. Dziś w miasteczku. 19.05 - Zrób krok. 20.00 - Z Moskwy. 20.15 - Film fab. "Sawati". 22.00 - Towary i usługi. 22.15 - Ci. którzy. 22.45 - Z Wilna. 23.00 - Patrol drogowy. 23.15 - Kanal muzyczny.

- VILSAT**
17.00 - Vilsat Capucino. 18.00 - Kalendarzop. 18.10 - Film fab. "Szkola zranionych serc". 18.55 - Wyjątkowe ceny. 19.00 - Nowości

- muzyczne. 19.15 - Warto wiedzieć. 19.20 - Film dok. 19.45 - Muzyka. 20.05 - Kalendarzop. 20.15 - S. Sabaliuskas rozmawia. 21.00 - Puls Wilna. 21.15 - Warto zobaczyć. 21.20 - Film fab. 22.50 - Kalendarzop. 22.30 - Nowości muzyczne. 23.15 - Wyjątkowe ceny. 23.20 - Film fab. "Kryminalne historie". 0.05 - Puls Wilna.

- IKANAL ROSJI**
8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 22.55 - Wiadomości. 8.15 - S. "Dziewczyna o imieniu Los". 9.00 - W poszukiwaniu utraconego. 9.40 - Klub podróżników. 10.30 - Biblioteka domowa. 10.40 - Smak. 14.20 - S. "Mój domowy smok". 14.45 - Za słońcem. 15.10 - Lego-go. 15.40 - S. "Harry - człowiek śniegu". 16.05 - Do lat 16 więcej. 16.30 - Dookoła świata. 17.20 - S. "Dziewczyna o imieniu Los". 18.10 - Gozdnia na szczytu. 18.35 - Show dzienntelnowy. 19.05 - Moja rodzina: zwierzęta w domu. 19.45 - Dobranoc, dzieci. 20.00 - Czas. 20.40 - Komedia. "Fantocis". 22.25 - Magia: świat nadprzyrodzony.

- ROSYJSKA TV**
7.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.00 - Dziennik. 7.25 - Spójrz na siebie. 7.35 - S. "Szeżpiarada". 8.00 - Prawkolewicze mistrzostwa świata na 10.10 - S. "Santa Barbara". 13.25 - Lekkoatletyczne mistrzostwa świata. 14.40 - U programu wiata. 15.10 - Teleshow. 15.15 - Handel nieruchomości. 15.25 - Film dok. 16.20 - Wiadomości. 16.30 - Dla dzieci. 16.55 -

- Spójrz na siebie. 17.05 - Ludzie, pieniądze, życie. 17.40, 0.50 - Towary pochod. 17.45 - Projekt - Arsenal przedstawiła. 18.00 - S. "Santa Barbara". 19.35 - Program I.Ugolnikowa. 20.20 - Lekkoatletyczne mistrzostwa świata. 22.35 - Arena sensacji. 23.00 - Film fab. "Ka-ka-du". 0.05 - Jabko Adama.

TV POLONIA

- 8.00 - Program dnia. 8.05 - Teledysk na dzień dobry. 8.10 - "Auto - Moto - Klub". 8.30 - "Sen - Edyta Bartosiewicz". 8.55 - Godka dziesiątka. 9.30 - Wiadomości. 9.45 - Teledyski na życzenie. 9.55 - Prognoza pogody. 10.10 - Historia obyczajów. 10.30 - Katalog zabytków. 10.30 - "Szafiki" - program dla dzieci. 11.00 - "Wielka miłość Balzaka" - serial prod. polsko-francuskiej. 12.00 - "Tymona Terleckiego życie pełne teatru". 12.30 - Tylko muzyka. 13.00 - Wiadomości. 13.15 - "Pensja pana Latter" - dramat prod. polskiej. 14.55 - Tylko muzyka. 15.30 - "Tajemnicze natchnienia kwiatów" - film przyrod. 16.00 - Panorama. 16.20 - Omówienie programu dnia. 16.30 - "Credo" - program redakcji katolickiej. 17.00 - "Mój wiek XX". 17.30 - Labirynty kultury. 17.50 - Teledyski na życzenie. 18.00 - Telexpress. 18.15 - "Przyjaciele wesolego diabła" - serial dla młodych widzów. 18.45 - "Wielka gra" - teleturynie. 19.35 - "Gdańsk 39" - serial TVP. 20.40 - Dobranoc. 21.00 - Wiadomości. 21.30 - Teatr Satelitalny. "Dwie bliźny". 22.40 - "Tu - cempy" - film dok. 23.30 -

- Informacje. 20.00 - "Orbitalny posterunek" - serial s-f USA. 20.50 - Losowania Lotto. 21.00 - "Puenta" (USA). 23.15 - Informacje i biznes informacyjne. 23.40 - Polityczne graffiti. 23.50 - "Dreszczowiec" (Wlk. Brytania). 0.45 - Sztuka informacji. 1.10 - 4x4 magazyn motoryzacyjny. 1.45 - "Dolina lalek" - serial amerykański. 2.10 - "Przytul Mnie" - muzyka na BIS.

- RTL-7**
8.00 - RTL-7 zaprasza. 8.25 - Teleshopping. 9.00 - "Siódemka dzieciom" - serialem animowane. 9.45 - "Karuzela przygód" - serial dla młodzieży. 10.10 - "Campbellowie" - serial famil. 10.35 - "Piękna i Bestia" - serial przyrod. 11.25 - "Wspólnicy" - serial komed. 11.50 - Muzyka w RTL-7. 15.55 - Teleshopping. 16.20 - "Zróbmy sobie dobrze" - serial komed. 16.45 - "My i one" - serial komed. 17.10 - "Campbellowie" - serial famil. 17.35 - "Siódemka dzieciom" - serial anim. 18.30 - "Po drugiej stronie lastru" - austral. serial dla młodzieży. 13.30 - Cafe "PolSAT". 14.15 - Klip Klaps - najmlodsza lista przebojów. 14.45 - Co jest grane? 15.15 - Twój lekarz. 15.55 - Drzewko szczęścia: gra-zabawa. 16.35 - "Maska" - serial anim. dla dzieci. 16.50 - Braetwo Białego Orła - program ekolog. 17.00 - Informacje. 17.15 - Kalambury - program rozrywkowy. 17.45 - Cafe "PolSAT". 18.45 - "Po drugiej stronie lastru" - austral. serial. 19.15 - "I wszyszy razem" - amerykański serial komed. 19.45 -

KURIER WILEŃSKI

DZIENNIK NIEZALEŻNY

- codzienne wydanie
- codzienne wydanie
razem z tygodnikiem
„Przyjaciółka”
- sobotnie wydanie
„Kurier” zawsze
masz na co dzień
„Przyjaciółkę” -
w każdą środę

SZANOWNY, DROGI CZYTELNIKU!

Trwa prenumerata „K W” na wrzesień 1997 r.

Każdy, kto zaprenumeruje na pocztę codzienne wydanie „Kuriera Wileńskiego” na wrzesień 1997 r., weźmie udział w konkursie, gdzie nagrodą jest kolorowy telewizor Szileis 37T555 na podzespołach Philipsa (cena 929 Lt, gwarancja na 2 lata)

Prenumerata trwa do 18 sierpnia Koszty prenumeraty dla Czytelników „KW” na Litwie:

	1 mies.	2 mies.	4 mies.
z dostarczaniem przez pocztę	17 Lt	34 Lt	68 Lt
bez dostarczania (w szkołach)	14,6 Lt	29,2 Lt	58,4 Lt
w księgarni S.K.	13,4 Lt	26,8 Lt	53,6 Lt
w redakcji	12,4 Lt	24,8 Lt	49,6 Lt

„KW” i „Przyjaciółka”

	1 mies.	2 mies.	4 mies.
z dostarczaniem przez pocztę	25 Lt	50 Lt	100 Lt
bez dostarczania (w szkołach)	22 Lt	44 Lt	88 Lt
w księgarni S.K.	21 Lt	42 Lt	84 Lt
w redakcji	20 Lt	40 Lt	80 Lt

„Kurier Wileński” (sobotnie wydanie)

	1 mies.	2 mies.	4 mies.
z dostarczaniem przez pocztę	3,8 Lt	7,6 Lt	15,2 Lt

„Kurier Wileński” oraz „K W” i „Przyjaciółkę” można zaprenumerować na każdej pocście.

Indeks „Kuriera Wileńskiego” - 0044 (codzienne wydanie)

Indeks „Kuriera” i „Przyjaciółki” - 0155

Indeks „Kuriera” - 0172 (sobotnie wydanie)

Cheść wygrać kolorowy telewizor - zaprenumeruj na pocztę codzienne wydanie „Kuriera Wileńskiego” (indeks 0044 lub 0155) na wrzesień br.

Osoby, które wcześniej zaprenumerowały „Kurier” (codzienne wydanie 0044) i chcą zaprenumerować „Przyjaciółkę”, zgłaszając się na pocztę i po okazaniu kwitu poświadczającego prenumeratę „Kuriera” mogą zaabonować dodatkowo „Przyjaciółkę” (cena prenumeraty na 1 mies. 8 Lt). Indeks „Przyjaciółki” 5151.

Prenumeratę bez dostarczania można załatwić w redakcji „Kuriera Wileńskiego”: Laisvės pr. 60, piętro XI, pokój 1101, w dniach pracy od godz. 9 do 17, tel. 42-69-63 oraz u pani Alicji Klimaszewskiej w Polskiej Księgarni S.K. (ul. Ostrobramska 9, tel. 62-55-06), od poniedziałku do soboty włącznie, godz. 10-18.

Zaprenumerowanie egzemplarz będzie można odebrać w redakcji. Ci, którzy zaabonowali nasz dziennik w księgarni, będą mogli odbierać go przy ul. Ostrobramskiej 9.

Krytyczne dni i godziny w sierpniu

- 9, sobota (23.00-24.00)
- 11, poniedziałek (23.00-24.00)
- 15, piątek (19.00-21.00)
- 17, niedziela (21.00-22.00)
- 24, niedziela (7.00-8.00)
- 27, środa (19.00-20.00)

Litewska Szamba Hydrometeorologiczna przewiduje na 7 sierpnia zachmurzenie zmienne, przeważnie bez opadów. Wiatr północno-wschodni i wschodni, 3-8 m/sec. Temperatura około 24-26 stopni.

W ciągu następných dwóch dni stan pogody się nie zmieni.

KALENDARIUM

- x Czwartek (7.VIII) jest 219 dniem 1997 r. Do końca roku pozostało 146 dni.
- x Znak Zodiaku - Lew.
- x Imieniny: Doroty, Doris, Kajemana, Konrada, Sykstusa.
- x Wschód Słońca - 5.40, zachód - 21.08. Długość dnia 15 godz. 28 min.
- x Księżyc. Now - 3 sierpnia.

EKRANY

- SKALVIJA - 1 sala - 7.VIII - „Rommy i Michella” o 13, 14.50, 16.30, 18.10, 19.50, 21.30; 8-10.VIII - „Niandza Beverly Hills” o 13, 14.50, 21.10. 8-10.VIII - „Spoleczeństwo przeciwko Larryemu Flyntowi” o 16.30, 18.50. 2 sala - 7.VIII - „Król Lew” (anim.) o 12, 14.30, 17. 7.VIII - „Wyrzuc mamę z pociągu” o 16.30, 18.40, 20.20. 8-10.VIII - „Rommy i Michella” o 12, 13.40, 15.20, 17, 18.40, 20.20.
- LIETUVA - 7.VIII - „Evita” o 12, 14.30, 17, 19.30. 8-10.VIII - „Przygody Pinokia” o 12, 14, 16, 17.45. „Krystyna - córka Lavransa” o 19.30.
- VILNIUS - „Partnerzy” - 7.VIII o 12, 13.50, 15.40, 17.30. 7.VIII - „Dzielnice serca” o 19.30. 8-10.VIII - „Donnie Brasco” o 12, 14.30, 17, 19.30.
- HELIOS - 1 sala - 7.VIII - „Niandza Beverly Hills” o 13, 14.40, 16.20, 18, 19.50. 2 sala - 7.VIII - „Urwis Denis” (dla dzieci) o 13.20. „Niszczyciel” o 15, 17.10, 19.20.
- PERGALE - 7.VIII - „Upragniony cel” o 13, 17, 19. „Czarodziejka” o 15.
- WIDEOSALA „Ozo” - 7.VIII - „Rashomon” o 17.30; „Sen Arizony” o 19.30. 8.VIII - „La Strada” o 17.30; „Towarzystwo zmarłych poetów” o 19.30. 9.VIII - „Miłość blondynki” o 16. „Valmont” o 18. 10.VIII - „Włosy” o 15.30; „Lot nad kukuleczym gniazdem” o 18.

Zapraszamy na KURSY:

- fryzjerskie
- ekonomii gospodarstwa domowego

Tel. 22-97-58, 22-97-89.

(Zam. 967)

Od 16 czerwca do 29 sierpnia

Letnie obozy

dziecięce

Czechy (Sloups, 80 km od Pragi) od 695 Lt.
Wycieczki do Wrocławia, Pragi, Liberecu (ogród zoologiczny, botaniczny, góra Ezzet), Grzesku (kanion górski, naturalny Zamek i in.).

Morawy (okolice Brna)

Wycieczki do Krakowa, Brna (ogród zoologiczny, Zamek Spielberg), Mochy (jaskinie stalaktytowe, stalagmitowe, podziemne jezioro, przepaść i in.), Bratysławy, Wiednia (park z atrakcjami).

Wiek dzieci od 7 do 17 lat, wyjeżdżający muszą mieć dokument podróży lub paszport. Zadbajcie o to z wyprzedzeniem. Wszystkie co najlepsze - dzieciom!

Spędźcie wakacje podróżując:

Włochy: 17.08.

Hiszpania: 20.08.

Austria: 19.08.

Podróże samolotem do Hiszpanii, na Cypr, do Bulgarii, Grecji, Tunisii.

Informacja: Wilno ul. Jogailos 5-1, tel. 22-66-83, 61-21-26; Kowno, tel. 20-03-11, 73-39 - 60; Klaipeda, tel. 21-78-00, 21-99-94; Szawle, tel. 43-88-04; Poniewież, tel. 42-43-63.

(Zam. 925)

Lietpolauto

Zapraszamy do podróżowania Kraków

3 dni od 160 Lt

8, 22 (sierpień)
5 (wrzesień)

Do Łodzi

przez Warszawę

- x System ulgowy
- x Wygodny autobus
- x Wyjeżdżamy na zamówienie

Wilno, ul. Sodu 21-3
tel.: (8-22) 63-65-39.

(Zam. 2-B)

Tel. 75-61-63 po 18-ej.

(Zam. 885-D)

Sprowadzamy palme.

Tel. 54-22-64.

(Zam. 886-D)

Sprowadzamy nieużywane meble kuchenne.

Tel. 54-22-64.

(Zam. 887-D)

Język angielski: przypięzione nauczanie, tłumaczenie.

Tel. 41-97-15.

(Zam. 888-D)

DROBNE ZA DARMO

Uwaga!

Codziennie

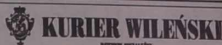
w „Kurierze Wileńskim”
możesz zamieścić drobne prywatne
ogłoszenie do 5 słów za darmo!

Kupon .....

.....

Adres, tel. ....

Po wypełnieniu powyżej zamieszczonego kuponu z treścią ogłoszenia prosimy go wyciąć i wysłać na adres redakcji.
2056 Vilnius, Laisvės 60,
„Kurier Wileński”, dział reklamy, tel. 42-69-63.

Wydawca
ZSA „Kurier Wileński”
Drukuje SA „Spauda”

Redaktor naczelny
Czesław MALEWSKI

Nasz adres: Laisvės pr. 60
2056 Vilnius, Lietuvos Respublika
Indeks 0044 SL 322, ISSN 1392-0495
E-Mail adres kurier_w@post.5.ci.lt

TELEFONY: sekretariat redaktora naczelnego — 42-79-01, zastępcy redaktora — 42-79-04, 42-79-48, 42-79-73, sekretarz redakcji, zast. sekretarza — 42-79-49.
DZIAŁY: polityczny, problemów społecznych — 42-78-72, aktualności krajowych — 42-79-64, ekonomiczny, życia wsi — 42-79-68, stołeczny, kultury — 42-79-77, literatury i sztuki — 42-79-88, szkolnictwa i młodzieży, listów i interwencji — 42-69-65, sportu — 42-79-04, reklamy i ogłoszeń — 42-69-63. Fotokorespondenci — 42-90-81. Korespondenci: na rejon wileński i trocki — 57-73-81, soleńcziński — 52-780.

Ogłoszenia i reklamę do „Kuriera Wileńskiego” przyjmujemy się pod adresem:
Dom Prasy, Laisvės pr. 60, piętro 11, pokój 1114, tel. 42-69-63, fax 42-72-65,
w dniach pracy od godz. 9.00 do 17.00.

Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada. Opinie
czytelników zawarte w ich listach nie zawsze są zbiedzne z
opinii redakcji.

Dyżurny redaktor
Krystyna
ADAMOWICZ